

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Piyano Anasanat Dalı

**D.D.ŞOSTAKOVIÇ'İN HAYATI VE YARATICILIĞI,
DO MAJÖR PRELÜD FÜG'ÜNÜN İNCELENMESİ**

Günay Hüseynova

YÜKSEK LİSANS SANAT ESERİ RAPORU

ANKARA 2009

**D.D.ŞOSTAKOVİÇ'İN HAYATI VE YARATICILIĞI,
DO MAJÖR PRELÜD FÜĞ'ÜNÜN İNCELENMESİ**

Günay Hüseynova

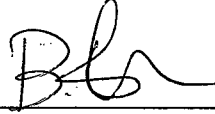
Hacettepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Piyano Anasanat Dalı

YÜKSEK LİSANS SANAT ESERİ RAPORU

ANKARA 2009

KABUL VE ONAY

Günay Hüseynova tarafından hazırlanan 'D.D.Şostakoviç'in Hayatı ve Yaratıcılığı, Do Majör Prelüd Füg'ünün İncelenmesi' başlıklı bu çalışma, 01.06.2009 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Sanat Eseri Çalışması Raporu olarak kabul edilmiştir.

Prof. A. Binnur EKBER (Başkan)

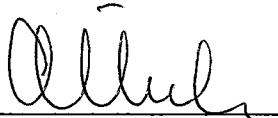
Prof. Güherdal ÇAKIRSOY (Danışman)

Prof. Semra KARTAL

Prof. F. Reyhan BAŞARAN

Yrd. Doç. Oya ÜNLER

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. İrfan ÇAKIN

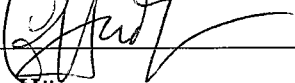
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden açılabilir.
- Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

01.06.2009

Günay Hüseyinova

TEŞEKKÜR

Tezimin hazırlanma sürecinde, güzelliklerle dolu kocaman yüreği ile büyük bir sabırla ve hiç esirgmeden verdiği değerli emekleri, benim için çok kıymetli desteği, öğretmenliği ve yol göstericiliği ile yarınlarıma umut dolu bakmamı sağlayan çok sevgili saygıdeğer öğretmenim **Prof. GÜHERDAL ÇAKIRSOY**'a sonsuz sevgi, minnet ve şükran duygularımı sunarım.

Ayrıca desteklerinden ve yardımlarından dolayı sevgili arkadaşlarım **Şivekâr Ünal** ve **Feride Özkul**'a bu zorlu süreçte yanımda olamayan fakat manevi desteklerini her zaman kalbimde hissettiğim ve müzikal serüvenim boyunca beni asla yalnız bırakmayan sevgili babam **Abdulbağı Hüseyinov**'a sevgili annem **Zümrüt Hüseynova**'ya gönülden teşekkürlerimle

ÖZET

HÜSEYNOVA, Günay. D.D.Şostakoviç'in Hayatı Ve Yaratıcılığı, Do Majör Prelüd Füg'ünün incelenmesi, Yüksek Lisans Sanat Eseri Çalışması Raporu, Ankara, 2009.

Bu çalışmada, SSCB döneminin ünlü bestecisi ve virtiozu Dimitri Dimitriyeviç Şostakoviç'in yaratıcılık hayatı ve Do Majör prelüd füg'ü incelenmiştir. Onun müziğinde hayata sevgi dolu bakış ve resim sanatının değişik yönleri canlanıyor.

Bu araştırmanın amacı, Dimitri Dimitriyeviç Şostakoviç'in hayatı ve yaratıcılığı, Do Majör prelüd füg'ünün ritmik ve melodik yapısının incelenmesidir.

Anahtar kelimeler: D. D. Şostakoviç, Prelüd, Füg

ABSTRACT

HÜSEYNOVA, Günay. The Life and Art of D. D. Shostakovich, A Study of C Major Prelude Fugue, Post Graduate Thesis, Ankara 2009

In this study; the art life of famous composer and virtuoso of USSR, Dmitri Dimitrievich Shostakovich and his C major prelude fugue is analyzed. The love to the life and also different aspets of art of painting comes true in his work.

The aim of this study is analyzing the life and art of Dmitri Dmirtiyevich Shostakovich and the rhythmic and melodic structure of his C Major Prelude Fugue.

Keywords: D.D. Shostakovich, Prelude, Fugue

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
BÖLÜM 1:	
1.1 GİRİŞ	1
1.2 D.D.ŞOSTAKOVIÇ'İN MÜZİK DÜNYASINDAKİ ROLÜ	2
1.2.1 İnsanlar...Yıllar...Hayat	2
1.2.2 Gençlik Yılları	3
1.2.3 Konservatuvar Yılları	6
1.2.4 Olgun Dönem	10
1.2.5 Yolun Başlangıcı	13
1.2.6 İnsan, En Başlıca Konudur	16
1.2.7 Son Yıllar	19
BÖLÜM 2:	
2.1 PRELÜD VE FÜG	21
2.2 ÜSLUP ÇİZGİLERİ	24
BÖLÜM 3:	
3.1 DO MAJÖR PRELÜD FÜG ESERİNİN İNCELENMESİ	26
BÖLÜM 4:	
4.1 SONUÇ	28

KAYNAKÇA	29
EKLER	31
Ek.1 D.D.Şostakoviç'in Eserleri	31
Ek.2 D.D.Şostakoviç'in Fotoğrafları	36
Ek.3 1 No'lu Do Majör Prelüd Füg Eseri	47
Ek.4 Adı Geçen Bestecilerin Kronolojisi	52

ÖZGEÇMİŞ

BÖLÜM 1

1.1 GİRİŞ

Sovyet çağı dünyaya iki ünlü besteci tanıttı; S. Prokofyev ve D.Şostakoviç. İkisi de XX yy. müziğinin klasikleri olup yaratıcılıklarıyla Sovyet Sosyalist sanatının prensiplerini yansıtmışlardır. D.Şostakoviç tarz açısından çeşitliliği, çok yönlülüğüyle XX yy. çağdaş müzik kültürüne klasik besteci olarak girmiştir. Özellikle senfoni bestecisi olarak önemi çok büyüktür. D.Şostakoviç'in On beş senfonisinde insan trajedisi, onun iç aleminin karmaşık heyecanının derin felsefi kavrayışı tecessüm ettirilmiştir. Bu eserlerinde hümanist bestecinin zalimliğe, haksızlığa karşı savaşı sesi duyulur. Rus ve yabancı bestecilerinin (İ.S.Bach, L.van Beethoven, B.Maler, P.İ.Tchaikovsky, M.Musorgski) en iyi geleneklerini devam ettirerek D.Şostakoviç kendi tekrarlanmaz bireysel üslubunu yaratabilmiştir. D.Şostakoviç'in yaratıcılığında besteciliğinin, sanatçılığının, en önemlisi ise dünyada olup bitenlere tepki gösteren bir insanın kimliği ortaya çıkıyor. Eğer D.Şostakoviç müziğinde yalnızca iç dünyasını, duygularını, heyecanlarını sunmuş olsaydı, bu müzik büyük sosyal değerlere sahip olamazdı. D.Şostakoviç yeryüzündeki tüm yaşantıyı seyirci kısmında izlemiyor, olup bitenleri içtenlikle izliyor, zorlukları ise heyecanla aşıyordu. Müziği de bu heyecanla doludur. Burada psikolojik derinlik, ince duygular bir arada bulunuyordu. Her bir sanatçının yaratıcılığı kişisel ve nesneldir, sanatın doğası böyledir. Fakat bu öğelerin oranları farklı oluyor. Genelde bunlardan hangisinin daha ağır bastığını görmek o kadar da zor değildir; ama D.Şostakoviç'in yaratıcılığında bunu görmek neredeyse imkânsızdır. D.Şostakoviç'in sanatının en önemli özelliği de bu iki esas unsurun aynı kullanılmasıdır. Bunun sebepleri de bestecinin büyük yeteneğe, sanatsal özelliklere sahip olmasıdır. Bundan başka büyük olasılıkla çağ unsurunun da etkisi olmuştur. Bu unsur her insana, onun haklarına, kimliğine ayrı-ayrı dikkat edilmesini gerektiriyor. Söz konusu sadece üstün zekalı insanlar değil, "sade" insanlardır ve onların da kendilerine has düşünce ve duygu dünyaları vardır.

1.2 D.D.ŞOSTAKOVIÇ'İN MÜZİK DÜNYASINDAKİ ROLÜ

1.2.1 İnsanlar...Yıllar...Hayat...

Sosyalizm devrimi ve kuruluşu, İkinci Dünya savaşı faşistlere karşı savaşmak ve mutluluk mücadelesi, hayat ve ölüm konusu, felsefi, kültürel, sosyal bir konu- tüm bunlar D.Şostakoviç'in yaratıcılığının, senfonilerinin, operalarının, vokal-senfonik eserlerinin, dört enstrüman için yazılmış oda müziği eserlerinin temelini oluşturmuştur. D.Şostakoviç'in yaratıcılığının önemli kısmını trajedilerin oluşturması hakkında çok yazı yazılmıştır. Bestecinin "Katerina İzmaylova" operası, trajedir. Müziksel trajedileriye Dördüncü, Sekizinci, Onuncu, Onbirinci, Ondördüncü, Onbeşinci senfonileri, bundan başka bazı kuartetleri, triolarıdır. D.Şostakoviç'in yaratıcılığı (her şeyden önce senfonik) büyük ölçüde çağdaş yaşamın merkez çelişkisini açıklamaktadır: Sosyalizm sayesinde zafer kazanmış, savaşa ve Faşizme karşı durmuştur. Elbette D.Şostakoviç her bir Sovyet insanı gibi, zaferin kimin tarafından kazanılacağını iyi biliyordu. Ve besteci milyonlarca insanın acılarına hassasiyetle yaklaşır ve asla seyirci kalmazdı. Trajedi, karamsarlık demek değildir. D.Şostakoviç kendisi için önemli olan "Müzik sanatının temel soruları" makalesinde W.Shakespeare, Hote, L.van Beethoven, P.İ.Tchaikovsky trajedilerinin büyük yaşam gücünü belirten ruhta olduğunu söylemiştir. D.Şostakoviç'in yaratıcılığındaki trajedi kahramanlar olumlu düşünce ve bakış açısına sahiplerdi. Bestecinin müziği büyük istek, heyecan gücünü yansıtmıyorsa, o zaman belki de D.Şostakoviç bulunduğu zirveye ulaşamazdı. D.Şostakoviç hiçbir zaman geleneklere bağlılığını yitirmemiştir. D.Şostakoviç için M.Musorgski'nin gelenekleri özel öneme sahiptir. Bu besteciye D.Şostakoviç'in büyük saygısı vardı. M.Musorgski'nin müziğine bağlılık D.Şostakoviç'in "Katerina İzmaylova" operasında ve daha sonra bazı eserlerinde karşımıza çıkıyor. Yenilikçi-sanatçı olarak D.Şostakoviç M.Musorgski'nin opera ve oda-vokal müziğini senfoni düzeyine taşımıştır (Örneğin; Onbirinci ve Ondördüncü senfoniler).

D.Şostakoviç'e J.S.Bach'ın zengin sanatı da çok yakındır. Onun etkisini Beşinci, Altıncı, Yedinci, Sekizinci senfonilerde, prelüd ve füglerde görüyoruz. D.Şostakoviç

L.van Beethoven'in kahramanlık senfonisi, P.İ.Tchaikovsky'nin lirik-dramatik senfoni geleneklerini sürdürmüştür.

D.Şostakoviç'in hayat yolu çok zor olmuştur. Hayat D.Şostakoviç'i hep büyük zorluklar karşısında bırakıyordu. D.Şostakoviç de her defasında bu zorluklardan başarıyla geçiyordu. D.Şostakoviç'in en büyük amacı vatanına hizmet etmek olmuştur. Besteci kendini, tüm hayatını vatanına adamıştır.

1.2.2 Gençlik Yılları

Dimitri Dimitriyeviç Şostakoviç (1906-1975) Sovyet besteci, piyanist, pedagog, SSCB Devlet sanatçısı (1954), Müzik doktoru (1965), Emek Kahramanı (1966) ve Sibelius ödülü, Ukrayna Devlet ödülü, Rusya Devlet ödülü ve birçok başka Devlet ödülleri almıştır.

Bestecinin tüm hayatı Petersburg'la bağlıdır. Burada D.Şostakoviç konservatuvarda okumuş, ilk senfonik besteleri Petersburg Filarmonisinin güzel orkestrası tarafından çalınmıştır. Moskova'da bulunduğu sonraki yıllarda da besteci, insan ve sanatçı olarak tüm kalbiyle bağlı olduğu şehirden uzak kalmıyordu. Petersburg - Petrograd unsurları bestecinin Yedinci, Onbirinci ve Onikinci senfonilerinde farklı tarzlarda karşımıza çıkıyor.

D.Şostakoviç'in ailesi İXX. yy sonu XX. yy başında Rus kültürel ve demokratik geleneklerinin taşıyıcısıydı. D.Şostakoviç'in babası, Dimitri Boleslavoviç D.Şostakoviç Petersburg Üniversitesi'nin Fizik-Matematik bölümünü bitirmiş ve üniversiteyi bitirdikten sonra Petersburg'da yaşamaya başlamış. Annesi Sofya Vasilyevna, Petersburg Konservatuvarı'nın Piyano bölümünde okumuş, ama üniversiteyi bitirmeden müzik eğitimi alanında çalışmaya başlamıştır. D.Şostakoviç iki kız kardeşi Marusya ve Zoya'yla beraber büyümüş. Küçük yaşlarından itibaren müzik dünyasına yaklaşmıştır. Müzik onların evinde her zaman beklenen bir misafirdi. Buna sebep piyanist olan annesi ve babası olmuştur.

Dimitri Boleslavoviç müziği çok seviyor, gitar ve piyano çalıyor, hatta şarkı söylüyordu. Onların evinde sık-sık arkadaşları ve aile dostlarıyla beraber müzik akşamları düzenleniyordu. Çalınan ve okunan şarkılar küçük D.Şostakoviç'in çok hoşuna gidiyordu. Bu müzik deneyimleri D.Şostakoviç'in P.İ.Tchaikovsky'nin "Yevgeni Onegin" eserini tanınması daha sonra aynı operayı Marinskiy Tiyatrosunda izlemesiyle sonuçlandı. Tanıdık müzik artık parlak renklere boyanmıştı. D.Şostakoviç kendisi için yeni olan bu "dünyaya" büyük bir hayretle bakıyordu. P.İ.Tchaikovsky, D.Şostakoviç'in en sevdiği bestecilerden biri idi. Genç D.Şostakoviç oda müziğine de büyük ilgi gösteriyordu. Bu müzik, onun çevresinde hep çalınıyordu. D.Şostakoviç J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven, A. Borodin, P.İ.Tchaikovsky'nin bütün oda müziği eserlerini dinliyordu.

Anne ve babası çocuklarının müzisyen olacağını tahmin etmiyorlardı. Böyle bir düşüncenin oluşması tabii ki babası ve birçok akrabasının bilim alanında çalışmasıyla ilgiliydi. Annesinin bu düşünceleri daha sonraki zamanlarda D.Şostakoviç'in piyano çaldığı ve bazı besteler yaptığı zamanlar değişmez kalmıştı. Sofya Vasilyevna tüm bunlara önem vermiyordu ve her bir çocuğun müzik eğitimi alması gerektiği düşüncesine sahipti. Sofya Vasilyevna ilk önce D.Şostakoviç'ten üç yaş büyük kardeşi Mariya'ya müzik dersleri veriyordu. Sıra D.Şostakoviç'e gelmişti. D.Şostakoviç ilk defa piyano sandalyesine oturup ilk müzik dersini aldığı anda dokuz yaşındaydı. Bir süre sonra müzik dersleri çocuğun ilgisini çekmemeye başladı, annesi onu sürekli ikna etmek mecburiyetinde kalıyordu. Sonunda annesinin sarf ettiği çaba sonuç verdi. Burada D.Şostakoviç'in eğitim alanında uzman olmasının etkisi vardı. Çocuğun üstün müzik yeteneği kısa bir zamanda ortaya çıktı. D.Şostakoviç müzisyen olarak günden güne kendini geliştiriyordu. D.Şostakoviç'in üstün kulak yeteneğine ve mükemmel müzik hafızasına sahip olduğu keşfedildi. D.Şostakoviç hiçbir şey ezberlemiyordu, müzik kendiliğinden onun hafızasına kaydediliyordu. Çok iyi nota okuyordu. Bir ay süren çalışmadan sonra J.Haydn, W.A.Mozart çalıyor, beste yapmaya gayret ediyordu. 1916-1918 yılları arasında İ.A.Glasser'in Müzik okuluna gitti. D.Şostakoviç büyük piyanistlerden K.Klindvort, T. Kullak'tan dersler alıyordu. Tahminlere göre, D.Şostakoviç F.Liszt'in öğrencisi olan Gans Bjulov'dan da dersler almıştır. Glasser, D.Şostakoviç'in piyanistliğinin müziksel ve teknik yönden gelişmesinin temelini atmıştır. Onbir yaşında D.Şostakoviç, J.S.Bach'ın "İyi Düzenlenmiş Klavye"sindeki tüm prelüd ve fügları çalıyordu. Bu D.Şostakoviç

olmasaydı, tüm söylenilenlere inanmak imkânsız olurdu! Genç müzisyenin ailesi hala D.Şostakoviç'in gelecekte bilim alanında çalışacağına inanıyordu. Hatta D.Şostakoviç'i bir ara teknik okullarda, liselerde okutmaya çalıştılar. Ama D.Şostakoviç için müzik her zaman daha üst konumdaydı. Aslında D.Şostakoviç diğer dersleri de iyi anlıyor ve öğreniyordu. Kim bilir D.Şostakoviç iyi bir bilim adamı olacaktı; ama müzik sanatı onun sonraki hayat yolunu belirlemişti. Bestecinin çocukluğu o yılların tarihi olaylarından etkilenmiştir.

1917 yılı gelmişti. Küçük müzisyen Petrograd'da olup biten her şeye karşı yoğun ilgi gösteriyordu. D.Şostakoviç evden çıkıyor, tek başına caddeleri dolaşıyordu. Böyle günlerden birinde D.Şostakoviç'in gözü önünde bir polis, çocuğu öldürdü. Bu sahne bestecinin hafızasına kaydedildi, uzun yıllar sonra İkinci senfonisini yazarken aynı olayın görüntüleri D.Şostakoviç'i yine etkisi altına almıştı. Muhtemelen, ilk trajediyle besteci kendi hayat yolunda karşılaştı, daha sonra müzikal trajedinin büyük ustası konumuna geldi. D.Şostakoviç tarihi olaylara kayıtsız kalmıyor, eserlerinde bunu yansıtıyordu. "Asker", "Özgürlük İçin Marş", "İnkılâp Kurbanlarının Hatırasına Marş" adlı eserleri değişik savaşları yansıtıyordu. D.Şostakoviç'in konservatuvar öncesi hayatından konuşurken, onun ünlü Rus ressamı B. M. Kustodiyev'le tanışmasını söylememek olmaz. Bu tanışma D.Şostakoviç'le aynı sınıfta okuyan sanatçının kızı İrina sayesinde gerçekleşmişti. Ressam Kustodiyev genç müzisyenin yeteneğine hayrandı. Böylece, D.Şostakoviç ve Kustodiyev aileleri arasında derin, samimi bir dostluk kuruldu. Sanatçı genç değildi ve ağır hastaydı. Kısa boylu, beyaz tenli gencin çaldığı müzikleri dinlerken Boris Mikhayloviç Kustodiyev tüm dertlerini hatta hastalığını unutuyordu. Kustodiyev D.Şostakoviç'in portresini çizmişti. Portrede çocuksu yüzlü D.Şostakoviç'in sağ eli nota kitabı üzerindeydi. Bu F.Chopin'in bir eseri idi. En soldaysa bir yazı vardı: " Benim küçük dostum D.Şostakoviç için"(Bogdanov-Berezovski, 1966, s.26).

1917 Şubat'ın da D.Şostakoviç, Glasser'le çalışmaktan artık sıkılmıştı. Bazı konularda hocasını üsteliyordu. Hem de hocası D.Şostakoviç'in bestecilik yönüne dikkat vermiyor, onu desteklemiyordu. Dersler durduruldu. Aynı yıl ilkbahardan başlayarak D.Şostakoviç artık bir zamanlar annesinin çalıştığı A. A. Rozanova'dan dersler almaya başladı. Artık onun müzik kompozisyon deneyimleri destekleniyordu. D.Şostakoviç şöyle söylüyor:

"1919'un yazında, benim bestecilik yönünde yoğun çalıştığımı gören ailem beni A. K. Glazunov'la görüşmeye götürdüler. A. K. Glazunov kompozisyonun önemli olduğunu söyledi ve benim piyano ve bestecilik eğitimi almam konusunda ailemi ikna etti. A.K.Glazunov, konservatuvara gitmemi önerdi" (Şostakoviç, 1966 s.24). 1919'un sonbaharında D.Şostakoviç sınava girdi. Burada D.Şostakoviç kendisinin birkaç prelüdünü çaldı. Tüm hocalar A.K.Glazunov, M.O.Steinberg, L.V.Nikolayev besteci ve piyanist çocuğun yeteneğini yüksek notlarla değerlendirdiler.

1.2.3 Konservatuvar Yılları

D.Şostakoviç'in hayatında yeni ve çok önemli bir dönem (konservatuvar yılları) başladı. Bu yıllar genç müzisyenin hızlı gelişmesini sağladı. D.Şostakoviç bir süre A.A.Rozanova'yla piyano çalışmalarını sürdürdü, bunun ardından en büyük eğitimci piyanistlerden sayılan L.V.Nikolayev'in sınıfına geçti. Leonid Vladimiroviç Nikolayev bestecilik eğitimi de almış, hatta onun bazı eserleri (piyano ve keman için Sonat) çok ünlüydü. Nikolayev'in sınıfını 150'yi aşkın kişi bitirdi. Onlar arasında D.Şostakoviç'ten başka B.Safronitskiy, S.Savshinskiy, M.Yudina, A.Kamenskiy, P.Serebryakov, N.Perelman, V.Razumovskaya vb. vardır. Leonid Vladimiroviç, yetenekli öğrencisinin piyano tekniğinde, kendi eğitim prensiplerine uymamasına rağmen ona verdiği eğitimde bir değişiklik yapmadı. Öğretmen tüm dikkatini çalgı unsurlarına yöneltti, tüm bu konular D.Şostakoviç'in kendisi için de çok önemliydi. L. V. Nikolayev onun kompozisyon çalışmalarına da gereken dikkatle yaklaşıyor, önemli tavsiyelerde bulunuyordu. D.Şostakoviç, "Ne yazık ki, Leonid Vladimiroviç Nikolayev kompozisyon derslerimize girmiyor." diyordu. Uzun yıllar sonra, kendi hocasının hatırasına İkinci piyano sonatını yazdı. "Nikolayev bana her zaman varyasyon formlarla daha çok ilgilenmemi öneriyordu. O yüzden sonatın sonluğunu ben varyasyon temalar şeklinde yazdım." dedi. D.Şostakoviç kompozisyon ve orkestra çalışmalarını Rimski-Korsakov'un öğrencisi ve akrabası olan Maksimilian Oseyeviç Steinberg'in sınıfında sürdürüyordu. Steinberg; Rimski-Korsakov geleneklerini, tarzını devam ettiren kişi olmuştur. Steinberg, D.Şostakoviç'in genel müziksel gelişiminde büyük pay sahibi olmuş, onda klasik müziğe ilgiyi arttırmış ve

bestecilik çalışmalarında da yardım etmiştir. Füg derslerini D.Şostakoviç, N.A. Sokolov'un sınıfında alıyordu. Müzik tarihinin ilginç ve değişik konularınıysa A.V.Ossovski'den dinliyordu. Besteci D.Şostakoviç'in yaratıcılığına büyük etki sağlayan A.K.Glazunov, bir zamanlar Petrograd Konservatuarı müdürüydü. Yeni müzik kavramı onun için bir hayli yabancıydı. İ.F.Stravinskiy ve S. Prokofyev'in müziklerini kabul etmemesi de doğaldı. Bu tarz müzik ayrımı muhtemelen müzik bakışlarında büyük farkların olması nedeniyledi. A.K.Glazunov aslında D.Şostakoviç'in de tüm yaratıcılığını kabul etmiyordu. Bir defasında onun müziği hakkında şu sözleri söylemişti: Tekniğin, duyguların önüne geçtiği, o kadar da içten olmayan bir çalgı.

Bir defasında yazar V.B.Shklovskiy'le sohbetinde A. K. Glazunov, D.Şostakoviç'in ilk dönem eserleri hakkında şöyle bir görüş sundu: "Evet, benim hoşuma gitmiyor; ama konu bu değil. Çünkü zaman bana değil, şu çocuğa aittir."O zamanlarda hiç kimse D.Şostakoviç hakkında eski müdür kadar doğru yorumlar yapamazdı. 'Çok parlak, erken ortaya çıkmış bir yetenek. Hayret ve gurur hak ediyor. Olağanüstü teknik ve orijinal bir içeriğe sahip.' Bunlar A.K.Glazunov'un 1922'de sınav belgelerine yazdığı nottur. Şu sözlerini ise üç yıl sonra yine sınav belgelerine not etmiş: "Parlak, müthiş, sanatsal bir yetenek. Müzikte çok sayıda yeni keşifler"(Glazunov,1958, s.367,368). A. K. Glazunov, D.Şostakoviç'in bursunu durdurmak isteyen bir yöneticiye " D.Şostakoviç bizim sanatın en gözde umutlarından bir tanesidir." sözlerini söylemiştir. Genç bestecinin ağır hasta olduğu bir zamanda A.K.Glazunov: "Böyle bir insanın hayattan gitmesi dünya sanatı için büyük bir kayıp olabilir" (Hentova, 1915, s.126) demiştir.

1923 yılında, D.Şostakoviç henüz 16 yaşında iken A.K.Glazunov onun gelecek için önemini fark etmiş, genç besteci için "Borodin Vakfı" tarafından burs verilmesini söylemiştir. D.Şostakoviç'in müziksel gelişimi, onun ünlü müzisyenler ve konservatuvardan arkadaşlarıyla sık sık görüşmesi sayesinde gelişti. Besteci bazı kurslara gidiyordu ve bu kurslarda B.V.Asafyev, N. A.Malko, piyanist N.O.Golubovskaya da vardı. Bu kursun amacı, olgun müzisyenlerle "yeni" gençleri bir araya getirmektir. Değişik tartışmalar oluyordu. Kursun toplantılarında D.Şostakoviç kendisinin erken bestelediği eserlerini piyano için prelüdlarını, "Olağanüstü Danslar'ımı, Birinci senfonisini sunuyordu. Aynı zamanda başka bir kurs da mevcuttu, orada yalnızca bestecilik bölümünün öğrencileri toplanıyordu. Kursta P.E. Feldt, V.M. Bogdanov-Berezovskiy, besteci

G. Y. Yudin vardı. D.Şostakoviç de buradaydı. Kursun üç üyesi D.Şostakoviç, G. Klemens ve P. Feldt 24 Prelüdden oluşan piyano eseri yazmayı planladılar. Ama bu toplu çalışma sonuna kadar devam edemedi. Genç müzisyen adeta müziği su gibi içiyordu. Konservatuvar arkadaşları P.Feldt, besteci N. Malakhovskiy'le sürekli dört elle piyano çalışıyorlardı. Konserleri, değişik provaları izlemekten hiç kaçınmazdı. O devirde de Petersburg'da dinlenecek çok şey vardı. Şehrin müzik hayatı sanki kaynıyordu. Yerli ve yabancı birçok ünlü isim konser veriyorlardı. Konser programına O. Frid, G.Aabendrot, V.İ.Suk, O.Klemperer gibi orkestra şefleri çıkıyordu. Bundan başka piyanistlerden E.Petri, V.Gorovits, V.Safronskiy, ünlü kemancı J.Sigeti de herkesi müziklerine hayran bırakıyordu. Opera tiyatrosunda D.Şostakoviç'in hoşuna şarkıcı ve oyuncu İ.Ershov gitmişti. Yıllar sonra D.Şostakoviç, Ershov'un onu Shalyapın'den daha çok etkilediğini söylemiştir. Modern müzik genç bestecinin ilgisini giderek daha çok çekiyordu. Özellikle de S.Prokofyev, D.Şostakoviç'in en çok etkilediği modern müzik "uzmanı" olmuş. İ.F.Stravinski'nin "Petrushka"sı da bestecinin çok hoşuna gidiyordu. Opera tiyatrosunda D.Şostakoviç ve okul arkadaşları Rimskiy-Korsakov'u, R.Wagner'in operalarını, R.Shtraus'un "Solomeya"sını dinliyorlardı. Konservatuvarın bitiminden sonra D.Şostakoviç'in dinlediği Avusturyalı besteci Alban Berg'in "Voccek" operası bestecide unutulmaz iz bıraktı. Genç müzisyen erken çağlardan itibaren edebiyatla ilgilenmeye başladı. Gogol, Leskov, Saltikov-Shedrin, Dostoyevskiy gibi yazarlar, onların yanı sıra, Pushkin, Lermontov da bestecinin en çok okuduğu kişilerdendir. Yabancı yazarlardan kendisine en yakın olan W. Shakespeare olmuştur. D.Şostakoviç'in ilgisini spor ve özellikle futbol çekiyordu. Besteci oyunun inceliklerini iyi düzeyde bilen ateşli taraftar konumuna gelmişti. Hatta maçlar hakkında makaleler bile yazıyordu. Yoğun iş trafiğine rağmen besteci daha sonra profesyonel futbol hakemliği okulunu da bitirdi. D.Şostakoviç'in ilk yazdığı "Altın yüzyıl" balesinin başkahramanları futbol takımı olmuştur. Sanat, müzik, spor tüm bunlar yaşamın gerçeklerini unutturmuyordu. D.Şostakoviç zor bir hayat sürüyordu, ülkesi de zor günler geçiriyordu. Bazen besteci konservatuvara yürüyerek gidip dönmek zorunda kalıyordu. Yol ise hiç kısa değildi. Eğer akşam operaya gitmek istiyorsa aynı yolu tekrar gitmek zorundaydı, çünkü tiyatro konservatuvarın yakınındaydı.

1922'in Şubatında D.Şostakoviç'in babası vefat etti. Ailesinin maddi durumu aniden kötüleşti. Daha sonra D.Şostakoviç de çok hastalandı. Tedavi için Kırım'a gitmek

gerekiyordu. Bu fazla para anlamına geliyordu. Yukarıda söylediğimiz gibi A. K. Glazunov elinden gelen yardımı yapıyordu. Ama bu paralar yetmiyordu. D.Şostakoviç piyanist-sinema illüstrasyoncusu olarak çalışmaya başladı. Sessiz sinemanın olduğu zamanlarda filmler piyano çalgısı altında sunuluyordu. Piyaniist de filmin konusuna uygun eserler çalıyor bazen kendinden bir şeyler ekliyordu. Bu çok güç gerektiren bir işti. D.Şostakoviç Petersburg'taki bazı tiyatrolarda çalışıyordu. Bazı seyirciler kendi yakınlarına sinemaya gitmeyi ve gizemli genci dinlemeyi tavsiye ediyordu. D.Şostakoviç'in bu çalışması bir yıl sürdü. Sinemadaki işi besteciyi asıl işi olan müzik bestelemekten alıkoyuyordu. Yaşam zorlukları genci daha da dayanıklı kılıyor, bestecinin irade gücünü artırıyor. O zamanlar ünlü çocuk yazarı, D.Şostakoviçlerin aile dostu, besteciyle ilgili şunları söylemiş: "Doğumundan bugüne tanıdığım D.Şostakoviç yüce gönüllü bir karaktere sahip, çocuk kalpli birisidir. Okumayı çok sever ve oldukça mütevazıdır"(Zelov, 1967, s.102). Ayrıca büyük çalışma gücüne sahip D.Şostakoviç hayat boyunca çalışmalarını bu gücünün verdiği ciddiyetle devam ettirmiştir.

Uzun zaman D.Şostakoviç yaşından küçük göstermiştir (1940 yıllarında onu genç diye çağırıyorlardı). Genç D.Şostakoviç'i iyi tanıyan yazar Galina Serebryakova onun dış görünüşünün özelliklerinin şöyle anlatıyor: "Beyaz tenli, yabancı kişiler arasında fiziksel bakımdan da çok zayıf görünen birisidir. Tabiki, bu zayıflık onun güçlü iç dünyasıyla tezat oluşturuyordu." 1923 yılında onyeddi yaşında D.Şostakoviç konservatuvarın piyano sınıfından mezun oldu. (bestecilik sınıfında iki yıl daha okudu) Onun final sınav programına J. S. Bach'ın "İyi Düzenlenmiş Klavye" eserinden Do# minör prelüd füğü, W.A.Mozart'ın Do Majör varyasyonu, L.van Beethoven'in Yirmibirinci sonatı, F.Chopin'in Üçüncü balladı, R.Schumann'ın Yumoresk'i, F.Liszt'in "Venedik ve Neapol" eseri dahildi. Bundan başka, diğer konserinde D.Şostakoviç R.Schumann'ın piyano konçertosunu çalmıştı. Kısa bir süre içinde D.Şostakoviç'in oda müziği konseri oldu. D.Şostakoviç J.S.Bach'ın La minör prelüd füğünü, L.van Beethoven'in "Appassionata"sını ve kendi bestelerini çaldı. L. van Beethoven, R. Schumann, F. Liszt o zamanlarda bestecinin konser programlarının temelini oluşturuyordu. D.Şostakoviç hatta bir konserinin tümünü F. Liszt'in eserlerine ayırdı, bu cesurluğu yalnız iyi piyanistler yapabiliyordu. Daha sonra D.Şostakoviç dikkatini F. Chopin'e yönlendirdi. D.Şostakoviç erken yaşlarında da besteler yapıyordu. Ne yazık ki, D.Şostakoviç kendisinin birçok erken dönem eserini yok etmiştir. D.Şostakoviç'in "Çingeneler" adlı ilk operası da onlardan bir

tanesisidir. D.Şostakoviç'in 1919-1924 yıllarına ait opusla işaretlenmiş bazı eserleri: op.1 - Scherzo (piyano için yazılmış, sonrasında orkestra için değişiklik yapılmıştır); op.2 - piyano için sekiz prelüd; op.3 -Orkestra için varyasyonlar; op.4 - ses (mezzo-soprano) ve orkestrayla Krılov'un iki masalı; op.5 - Piyano için üç fantastik dans; op.6 - İki piyano için süit; op.7 - orkestra için scherzo; op.8 - piyano, keman ve viyolonsel için trio; op.9 - viyolonsel ve piyano için üç parça (fantasie, prelüd, scherzo). Ardından tez çalışması olan Birinci senfoni geliyor. Burada öğrencilik dönemi sona eriyor.

1.2.4 Olgun Dönem...

D.Şostakoviç Petersburg Konservatuarı'nın doktora öğrencisi oldu. D.Şostakoviç eskisi gibi zor bir yaşam tarzı geçiriyordu. Babasının ölümünden sonra annesi Sofya Vasilyevna, tüm gücünü çocukları için harcıyordu. Annesinin oğluna karşı sevgisi sonsuzdu; fakat ailesinin maddi durumu bir türlü iyileştiremiyordu. Bu kez yardım hiç beklenmedik bir yerden geldi. Petersburg bölgesinin askeri komutanı B. M. Shaposhnikov, D.Şostakoviç hakkında M. N. Tukhachevskiy tarafından bilgi edindi, besteci N. Silayev sayesinde onunla tanıştı. Tukhachevskiy müziği iyi anlayan birisiydi ve bunun sayesinde B. M. Shaposhnikov'dan genç besteciye yardım etmesini rica etti. Yine aynı zamanlarda bestecinin özel ve sanat hayatını etkileyen bir olay yaşandı. Bir gün eve dönen besteci annesine şöyle söyledi: "Yeni tanıştığım bir arkadaşım var. Mükemmel birisidir. O yarın gelecek." Bu İvan İvanoviç Sollertinskiy'di. Sollertinskiy üstün bilgiye, yeteneğe sahip birisiydi. Yetenekli bir müzikolog, tiyatro uzmanı, yazımbilimci, tarihçi, bale sanatı teorikisi, dilbilimci, birçok yabancı dilde konuşan; sanat dallarında, sosyal bilimlerde, felsefede büyük bilgiye sahip bir kişiydi. Tüm bunların yanı sıra oldukça çalışkan ve iyi hafızaya sahip birisiydi. Tüm bu düşünceler onu iyi tanıyan İrakliy Andronikov'a aittir. D.Şostakoviç ve Sollertinskiy henüz konservatuvarda öğrenci iken tanışmışlardı; ama arkadaşlıkları hemen oluşmamıştı. D.Şostakoviç onunla konuşmanın zor olacağını düşünüyordu; çünkü gencin çok okumuş birisi olduğunun farkındaydı. Genç besteci Sollertinskiy'le tanıştığı zaman onun ne kadar sade, neşeli olduğunu gördü. D.Şostakoviç'in arkadaşı hakkında hatıralarında şöyle bir cümleyle karşılaşırız: "Ben bir kez daha şu kanaate vardım ki, gerçek büyük insan her zaman sade oluyor." Tüm bu özellikler aslında D.Şostakoviç'in kendisinde de bulunuyordu. Arkadaşında kendi karakterinin yansımaları

görüyordu. Sollertinskiy, D.Şostakoviç'in müzik ilgisinin sınırlarını genişletti. Onun etkisiyle D.Şostakoviç, J. Brahms, Maler, Brukhner müzikleriyle yakından ilgileniyordu. Maler'e olan merak sonradan bestecinin yaratıcılığında belirtilerini gösteriyor. Sollertinskiy, D.Şostakoviç'in üstün yeteneğine inanıyor, onun tüm deneylerini destekliyordu. Buna rağmen asla taviz vermiyor, bazı eserlerini yoğun olarak destekliyor, hoşuna gitmediği kusurlarınıysa hemen söylüyordu. Sollertinskiy'nin zamanla müzik etkinliğine giderek daha büyük zaman ayırmasının nedenlerinden biri de hiç kuşkusuz D.Şostakoviç olmuştur. 1944 yılında D.Şostakoviç sanat hayatının en parlak devrini yaşayan arkadaşını kaybetmiştir. D.Şostakoviç, Sollertinski'nin hatırasına kendisinin en başarılı oda müziği eserini - Trio'yu yazıyor. D.Şostakoviç şöyle diyor: "Konservatuvarı bitirdikten sonra benim karşımda iki sorun duruyordu. Piyanist mi olmam gerek yoksa besteci mi? İkincisi daha baskın geldi(Şostakoviç, 1956, s.11). " Evet, üstün oldu, ama hemen değil. Birkaç yıl boyunca D.Şostakoviç birçok bestecinin eserini çalarak piyanistliğine devam etti. F. Chopin'in konçertolarını, P. İ. Tchaikovsky'nin Birinci konçertosunu, S. S. Prokofyev'in Birinci konçertosunu çaldı. Çok geçmeden D.Şostakoviç, çağının en iyi Sovyet piyanistleri sırasına girdi. 1926 yılında Varşova'da gelecek yıl F. Chopin adına Birinci uluslararası piyanistler yarışması düzenleneceği haberi geldi. Müsabakaya genç piyanistlerin gönderilmesi kararı alındı. Bu yarışmanın çok ciddi öneme sahip olması dikkate alındı. İlk defa Sovyet piyanistleri ülkelerini uluslararası bir yarışmada temsil edeceklerdi. Bu yarışma öyle bir ülkede düzenlenmişti ki burada hakemler tarafından Sovyet müzisyenlere karşı bir sempati beklemek imkânsızdı. Devlet bilim kurulu müsabakaya katılma hakkını iki Moskovalı L. Oborin ve G. Ginzburg'a, iki Petersburglu V. Sofronicki ve D.Şostakoviç'e, bir de Kiyevli V. Gorovic'e verdi. Sonrasında Sofronickiy'nin ve Gorovic'in yarışmaya gidemeyeceği anlaşıldı, onların yerine Y. Brushkov (Moskovalı) ve İ. Schwarz (Petersburglu) katıldı. F. Chopin repertuarından eserlerin çalınmasının zorunlu olduğu müsabakada zorunlu parça Polonaise Fa # Minör, bundan başka seçime göre bir ballad, iki prelüd, iki noktüm, iki etüd, iki mazurka olmalıydı. Yarışmaya hazırlanan D.Şostakoviç, bu işe tüm gücünü veriyordu. 14 Ocak 1927'de yarışmaya artık sayılı günler kala 5 Sovyet piyanisti Moskova Konservatuvarı'nın Büyük salonunda kendi programlarıyla konser verdi. Sıralamayı belirlemek için kura çekildi. İlk olarak sahneye Grigoriy Ginzburg çıktı. Ardından D.Şostakoviç kendi programını seyircilere sundu. Onun çalgısı özel bir inceliğe, şiirselliğe

sahipti. Burada en büyük başarıyı Lev Oborin gösterdi. İzleyicilerin ısrarla onun çaldığı Sol bemol Majör etüdünü bis olarak yeniden çalmasını istemelerine rağmen buna izin verilmedi. İosif Schwarz en son sahneye çıkacaktı. Saatler gece yarısını geçiyordu, seyirciler yorgundu ve tüm sempatilerini Lev Oborin'e göstermişlerdi. Bu durumdan dolayı Schwarz'ın dinletisi kısmen soğuk ve formalistçe oldu ve Schwarz yarışmaya katılmadı. Konserden sonra herkes Lev Oborin'i yarışmada favori olarak görüyordu. Piyanist jüri heyetinin ve Polonyalı seyircilerin gönlünü fethetti. O birinci oldu, Ginzburg ise dördüncü oldu. Bryushkov ve D.Şostakoviç sadece fahri diploma ödülü aldılar. D.Şostakoviç'in yakınları daha fazlasını bekliyordu. Onun iyi ödül kazanmamasına hastalığının neden olduğunu açıkladılar. D.Şostakoviç kendini iyi hissetmiyordu ve dönüşünde Petersburglu cerrah Grekov onun apandisit ameliyatını yaptı. Fakat galiba kaybetmesine neden olan başka sebepler de vardı. Sovyet piyanistlerinin yüksek yerler kazanması Polonya kamuoyu tarafından olumsuz karşılanmıştı. Onlar jüri heyetinin fazlasıyla Sovyet müzisyenleri ödüllendirdiği görüşündeydiler. Bu koşullarda onların üç ödül kazanması tamamen anlaşılmazdı. Böylece, üçüncülük ödülünü Polonya piyanisti R.Etkina kazandı, oysa gazeteler D.Şostakoviç'in kendi programını ondan daha iyi çaldığını yazıyordu. D.Şostakoviç hayal kırıklığına uğramıştı. Yapılan adaletsizliğin ıstırabını çekiyordu. Yarışma bittikten sonra D.Şostakoviç, Varşova ve başka şehirlerde konserler verdi. Bu konserlerde diğer eserlerin yanı sıra kendisinin Birinci sonatını da çalıyordu. Genç D.Şostakoviç Berlin'e de gitmişti. D.Şostakoviç buraya arkadaşı Ororin'le beraber gelmişti.

D.Şostakoviç değişik müzikler çalarak bir süre etkin piyanistlik faaliyetini sürdürdü. Bazen oda müziği konserlerinde sahneye çıkıyor. Ünlü viyolonselistlere V. Kubatskiy, A. Ferkelman'a, yetenekli oda şarkıcısı Lidiya Vırlan'a eşlik ediyordu. Bestecinin yaratıcılığı devrinin tarih ve edebiyatından ayrılmaz konumdaydı. 1920'li yıllar Sovyet edebiyatında siyasi konular fazla yer alıyordu. Tiyatro müziğinde de Sovyet teması belli oluyordu. R. Glier, Z.Paliashvili, A. Spendiarov opera ve balelerini, N. Mayakovskiy senfonilerini yazıyorlardı. D.Şostakoviç her zaman yeni yollar, deneyler gerçekleştiren sanat insanlarından biriydi. Onun da hataları oluyordu; ama o çok büyük başarıya ulaşabiliyordu. Tüm bu başarıları genç bestecinin sanatsal kariyerini yükseltiyordu. D.Şostakoviç kendisinin başarılı bestecilik deneyinden sonra Birinci senfonisinin izinden giderek aynı tarzda devam etmiştir. Çünkü benzer koşullarda Birinci senfoni bestecileri Rimskiy-

Korsakov, A. Borodin, P. İ.Tchaikovsky, A. K. Glazunov, A. Skryabin vb. yaratıcılıklarını devam ettirmişti. Onların hepsi bir süre sonra yeni bir noktaya ulaştılar, bu evrimsel olarak gerçekleşti. Fakat D.Şostakoviç'in durumu daha farklıydı. Birinci senfonisini bitirir bitirmez o, aniden büyük bir sıçrayışa geçti. Bestecinin İkinci senfonisi Birinciye hiç benzemiyordu. Onlar arasında iki yıl ara vardı. Peki tüm bu sıçrayışın gerçekleşmesini sağlayan etken neydi? Sebep coşkun yıllar, sosyal sarsıntılar ve D.Şostakoviç'in sanat biyografisiyle ilgili bazı durumlarıydı. Bu kadar başarılı çıkışın ardından, D.Şostakoviç kendi bestecilik eğilimine şüpheyle bakıyordu. Besteci kendisinin akademizm zincirlerine bağlı olduğunu ve gelecekte kendisini taklitçilik tehlikesinin beklediğini düşünüyordu. Aslında besteci yanılıyordu. D.Şostakoviç'in Birinci senfonisine bakıldığı zaman bu tehlikenin onu beklemediğini kolaylıkla görebiliyoruz. D.Şostakoviç'in tüm kuşkuları herhalde konservatuvar eğitiminin disiplinlerinden dolayındı. D.Şostakoviç şöyle bir sonuca vardı ki, eğer müzik bestelemek gerekiyorsa, o zaman kesinlikle konservatuvarda öğrenilen tarzda bestelenmemelidir. Böylece yeni yolların, yöntemlerin arayışları başladı. Bu arayışları Sollertinskiy, Asafyev ve Sherbachev destekliyordu. B. V. Asafyev " Son 10 yılda Rus senfonik müziği" makalesinde D.Şostakoviç'in "Birinci senfoni bestecisi olarak o kadar parlak olmadığını" söyledi, sonrasında şöyle ekledi "Benim daha çok D.Şostakoviç'in son devir piyano eserleri hoşuma gidiyor, bu eserlerde arayışta olan bir düşünce var."(Glebov, 1927,s.28). Eleştirmen böylece bestecinin sonra yazılmış eserlerini takdir ederek onu yeni "müzik tarzı"na yönlendiriyordu. D.Şostakoviç de cevapsız kalmıyor, modern müziğin etkisiyle yeni eserler besteliyordu.

1.2.5 Yolun Başlangıcı

1920'lerin sonu 1930'lu yılların başı... Bu yıllar, D.Şostakoviç'in müzik sanatında farklı yolları denediği seyahat yıllarıdır. Besteci tarafından o dönemde yazılan eserlerin bazıları başarılı olmamıştı. Değişik yönlerde kendisini deneyen besteci bir süre tam olarak "kendisi için tamamen uygun olan"ı bulamıyordu. Bunun etkenlerinden bir tanesi de o yıllarda Sovyet sanatının sadece müzik değil; tiyatrodada da tam olgunlaşamaması olmuştur. Birinci senfonisinden hemen sonra besteci kendisine yakın olan piyano müzik tarzına yöneldi. Birinci piyano sonatını (1926) besteledi. Sonat Op.12. Tek bölümden oluşuyor. Çok coşkun ve ateşli, sert müzik dilinde yazılmış eser bir anlamda genç isyankâr sanatçının

çağının akademik koşullarına meydan okuması ruhunu taşıyordu. Bu Sonatı uzun süre yurtdışında bulunduktan sonra memleketine dönen S. Prokofyev de takdir etti. Büyük besteci herhalde bu müzikte kendisinin gençlik çağlarını, kendisini kanıtlamak için geçtiği zor yolları fark etmişti. D.Şostakoviç artık S.Prokofyev'i çok yakından tanıyor ve onun müziğine çok değer veriyordu. S.Prokofyev esintileri sonatta seziliyor. Müzikolog M. Druskin'in görüşüne göre, sonatta İ. F. Stravinskiy, P. Hindemith'in etkileri de duyuluyor. Eserin büyük kısmının müziği karmaşık bir akıma benziyor ve bestecinin müzik üzerinde yoğunlaşmasına engel oluyor. Sonatın final kısmı müzikal dönüşler, sadece sembolik olarak böyle adlandırılıyor. İçerik bakımındansa tekrar olunmuyor. Burada temel müziksel düşüncelerin gelişimi, işletimi devam ediyor. Besteci onu çok ifadeli dorukla sonlandırıyor. D. B. Kabalevski'nin tanımına göre, sonatın piyano anlatımı çok karmaşıktır. Bu özellikler D.Şostakoviç'in daha sonraki bestelerinde kullandığı sadelik ve müzik çizgilerinin grafiksel netliği gibi özelliklere zıttır. Sonatta ağır bölüm Lento, hızlı bölümlerle karşılaştırılınca keskin çizgiler fark ediliyor. Sonat besteci tarafından Petersburg ve Moskova'da çalındı.

"Güzel söz"(1927) Op.13 adlı piyano eseri on parçadan oluşuyor. Bu eser kendisinin üslup yönü açısından sonattan belli bir şekilde ayrılıyor. Müzik oda müziği tarzındadır; genişlik, açıklık yoktur. Sanki kuru, monoton bir ses duyuluyor. Bunda insanlara meydan okuma amacı vardır. Hatta basında şöyle yazıyorlar: Genç besteci hayat yolunun tam başında iken artık atasözleriyle konuşuyor! Ama konu eserin adı değildi. Aslında müzik de dinleyicileri şaşırtmalıydı. D.Şostakoviç bir anlamda müzik kurallarının, geleneklerinin aksine gidiyordu. Etüd kısmındaysa (No.6), aksine, tarz belirtilerinin tümü kullanılmıştır. F. Chopin, F. Liszt, A. Scriabine, S. Rachmaninoff etüdlerinden sonra D.Şostakoviç biraz daha modern alıştırma havalı, şiirsellik işaretlerinden uzak bir eser besteliyor. Ama burada da parodi özellikleri bulunuyor. D.Şostakoviç, insanların yaşamındaki zıt özelliklerin farklı biçimde cisimleştirilmesini kapsayan müziksel-biçimsel paradoksallığın tekniklerini daha derinden benimsemiştir. Sonatta da, "Güzel söz"de de "dış güzelliklerden kaçınmak" düşüncesi geçiyor. Birinci sonatın ve "Güzel söz"ün gerektirdiği aramalar D.Şostakoviç'in o zamanki piyano yaratıcılığında devam etmedi. Besteci bu tarzı bir süre bıraktı ve ona 1932'de tekrar döndü. Dünyaca ünlü besteci-piyanistler kendi müzik aletleri için eserler yazarak bu yönde sistematik çalışıyorlardı. (örneğin F. Liszt, A. Scriabine, F.

Chopin, S.Rachmaninoff) piyano için bestelediği yıllarda, hiçbir şey yazmıyordu) Fakat D.Şostakoviç piyano müziğine çok daha az önem veriyordu.

1927'de "Güzel söz" eserini bitirdikten sonra 1932-1933 yıllarında "24 prelüd" piyano eserini ve Birinci piyano Konçertosunu besteliyor. Ardından yaklaşık on yıl süren daha bir ara vardır. 1942'de besteci İkinci piyano sonatını yazıyor. Ve üzerinden sekiz yıl geçtikten sonra "24 prelüd ve füg" eseri üzerinde çalışmalara başlıyor. (bu sekiz yılda altı küçük çocuk parçası yazmıştır) Böyle uzun süren araların nedeni D.Şostakoviç'in düşüncelerinin normalde piyano tarzından daha çok senfoni tarzında olmasındadır. Piyano eserlerinden yalnız bir tanesi içeriği ve kapsamına göre senfonilerle kıyaslanabilir; bu eser "24 prelüd ve füg" eseridir. Aslında o devirde eleştiriler, D.Şostakoviç'i sürekli herkesin anlayıp kabul edeceği ortak müzik dilinin arayışlarına sevk ediyordu. Bu arayışlar hakkında bestecinin kendisi de çok konuşmuştur. Zorlu, karmaşık soyut imgelere karşı, D.Şostakoviç modern yaşam malzemelerine müracaat ediyordu.

Yıllar geçiyordu. Bu yıllar D.Şostakoviç için yoğun çalışmaların olduğu yıllardı. Her yerde ve her işte çalışıyordu, hatta tatil zamanı Kafkasya'da bile çalışmıştı. Dış görünüş olarak çok az olgunlaşmıştı; onun yüz çizgileri hala çok genç hatta çocuksu kalmıştı. D.Şostakoviç eskisi gibi edebiyatla yakından ilgileniyordu. Hatta konuşmalarında sık sık ünlü yazarlardan alıntılar yapıyordu.

D.Şostakoviç hayatında büyük öneme sahip olan Nina Vasilyevna Varzar'la evleniyor. Nina Vasilyevna'yla D.Şostakoviç'in iki çocuğu oluyor Galina ve Maksim (Maksim sonrasında ünlü orkestra şefi). D.Şostakoviç çocuklarının müzik eğitimine büyük önem veriyor, onlar için piyano eserleri besteliyordu. Ama Galina sonunda müzisyen değil, biyolog oldu. Babası onun bu seçimine karşı gelmedi aksine konuya büyük bir özenle yaklaştı. Maksim, çocukluğundan beri şeflik sanatıyla ilgileniyordu. D.Şostakoviç oğluna iyi bir şef olmak için ilk önce iyi piyanist olmak gerektiğini söylüyordu. Böylece Maksim konservatuvarın piyano dalında eğitim almaya başladı.

1.2.6 İnsan, En Başlıca Konudur

1930'lu yıllar Sovyet sanat kültürünün büyük başarılar kazandığı yıllardı. Bu devirde M.A.Sholokhov'un "Sessiz Don" ve A.N.Tolstoy'un "Birinci Peter" eserleri yazılmıştır. Romanlar, öyküler insanların yaşamının farklı yönlerini yansıtıyordu. Sovyet sanatının konuları çok yönlüydü. Özellikle müzik sanatı bu yıllarda oldukça verimliydi. Sovyet opera sanatının değişik akımları D.Şostakoviç'in "Katerina İzmaylova"sı, S. S. Prokofyev'in "Semen Kotko" eseri, D. B. Kabalevski'nin "Kola Brunyon"u, İ. İ. Dzerjinski'nin "Sessiz Don"u, T. N. Khrennikov'un "Fırtınaya doğru" eserleriyle insanların karşısına çıkıyordu. Bunlardan başka, S. S. Prokofyev'in "Aleksandr Nevskiy" kantatı, Y. A. Shaporin'in "Kulikovo alanında" senfoni-kantatı da çok seviliyordu. N. Y. Myakovski'nin yeni senfonileri de Sovyet müziğini zenginleştiriyordu. Yeni müzik eserleri kısa bir sürede tüm ülkeyi gezip dolaşıyordu. Tüm bunların yanı sıra, L. N. Revuckiy ve B. N. Lyatoshinskiy (Ukrayna), Z. P. Paliashvili (Gürcistan), Ü. Hacıbeyov (Azerbaycan) gibi besteciler ün kazandılar. O yılların en güzel eserleri Sovyet müzik klasikleri olmuştur. D.Şostakoviç Petersburg Besteciler Birliği'nin çalışmalarına katılıyordu. D.Şostakoviç önce Petersburg, sonraysa SSSR ve RSFSR Besteciler Birliği'nde uzun yıllar çalıştı (ağır hastalandığı zamana kadar). D.Şostakoviç'in sosyal çalışmaları artık o devirde yaratıcılık kuruluşu çerçevesinden dışarı çıkıyordu. 1933'te o Oktyabr İlçe Sovyeti'nin milletvekili oluyor. Her zaman bestecilik ve sosyal çalışmalarıyla dolu olmasına rağmen D.Şostakoviç meslektaşları için boş zaman buluyor özellikle de genç sanatçıları destekliyordu. Bu bestecilerden A. İ. Khachaturyan'ın yeni yazılmış Birinci senfonisi onu çok etkilemişti. Bundan başka tiyatro çalışmaları için İ. İ. Dzerjinski'nin ve G. N. Popov'un katılmasını sağladı. Dzerjinski'ye "Yeşil Atölye" temsili için müzik bestelemesi istenmişti. "Fakat ben henüz orkestralamayı bilmiyorum" diye genç besteci itiraf etti. D.Şostakoviç "Önemli değil. Melodiyi yaylı çalgılara, geri kalanınıysa nefesli çalgılara görevlendir." söyledi. Fakat D.Şostakoviç, bu sözlerle yetinmedi, Dzerjinski'nin bestelediği uvertürü kendisi orkestraladı. Daha sonra 1930'lu yıllarda Dzerjinski kendisinin "Sessiz Don" eserini yazdığında D.Şostakoviç yine ona yardım ediyordu. "Katerina İzmaylova"dan sonra D.Şostakoviç, Dördüncü senfonisinin öncesinde üç büyük enstrümantal beste yazmıştır: piyano için 24 Prelüd (1932-1933), Birinci piyano konçertosu (1933) ve Piyano ve Viyolonsel için Sonat (1934). Bu eserler bestecinin yaratıcılığının bir sonraki aşaması

üstün yeteneğinin zirveye ulaşacağı devir öncesinde yazılmışlar. Uzun süren bu aranın ardından D.Şostakoviç bir daha piyano müziğine geri dönüyor. Tarz ve içerik bakımından onun prelüdlere ve konçertosu "Katerina İzmaylova"yla o kadar da benzer değildi. Prelüdlere op.34'le işaretlenmişler. Onların çoğu düşünce derinliği ve karmaşıklığı içermiyor. Eserde sade, parlak lirik, alaycı, mizah vardır. İki prelüd daha çok dikkat çekiyor: karamsar ve heyecanlı Mi bemol Minör Prelüd No. 14 ve grotesk Si Minör Prelüd No.6. Neredeyse tüm prelüdlere serbest tonlarla ve günlük yaşamla uyuşan şarkı ve dans müziğiyle zengindir. Bazen sanki F. Chopin (La bemol Majör Prelüd, No. 17), P.İ.Tchaikovsky (Sol Minör Prelüd, No.22), S.Prokofyev (Re Minör Prelüd, No.24) yankılarını hissediyoruz. Besteci birilerine benzemekten korkmuyor, bazen çok sade yöntemler de kullanıyor. Fakat melodinin beklenmedik dönüşleri, mod uyumlu ilerlemeler müziğe bireysel özgünlük katıyor. Prelüdü ilk çalan bestecinin kendisi olmuştur. Ardından bu eser, birçok piyanistin dikkatini çekmiştir. D.Şostakoviç sanatının büyük hayranı olan G. G. Neygauz, bu prelüdlere bazılarını çok seviyordu. D. M. Ziganov dört prelüdü keman ve piyano için aktardı.

Piyano konçertosu Op.35 dört bölümden oluşuyor. Birinci bölüm Allegretto (sonat formu), ikinci Lento (ağır vals, üçbölümlü form), üçüncü Moderato (küçük intermezo), dördüncü Allegro con brio (son bölümden önce solo piyano kadansı ile hızlı parlak final; sonat formu) Orkestra kadrosu yaylı grup ve trompet önemli solo kısımların çalınması görevi verilmiştir. Konçertonun prelüdlere birçok benzer özelliği vardır. Eser senfonik tarza ait olmasına rağmen burada da prelüdeki gibi derin ve karmaşık müzikal dramaturji bulunmuyor. Bu anlamda Birinci Piyano konçertosu savaştan hemen sonra yazılmış olan Keman konçertosuna hiç benzemiyor. D.Şostakoviç'in sanatsal kişiliğinin diğer özellikleri, babasının anısına yazmış olduğu iki piyano için Süitinde (1922) karşımıza çıkıyor.

D.Şostakoviç deha olarak adlandırılırken, onyediy yaşındaydı ve tüm bu sözler arkadaş sohbetlerinde değil gazete sayfalarındaydı. 1925'in 20 Martında Moskova'da Küçük konser salonunda V. Y. Shebalin ve D.Şostakoviç'in yaratıcılığına adanmış konser düzenlendi. D.Şostakoviç'in eserlerinden Trio, "Fantastik Danslar", viyolonsel için parçalar, iki piyano için süit çalındı. D.Şostakoviç konsere çok büyük önem veriyordu; çünkü bu onun Moskova seyircisiyle ilk sanat buluşmasıydı. O konserde Shebalin'in

eserleri Moskovalıların daha çok hoşuna gitmişti. D.Şostakoviç kendisinin başarısızlığına üzülmüştü. Bundan sonra besteci Birinci senfonisini tamamlamıştı. Aslında bu senfoninin yazılmasının ilk adımı 1923 yılına denk geliyor. Senfoni üzerindeki daha dolgun çalışmalara besteci 1924'ün Ekiminde başlamıştır. O, ikinci bölümden - Scherzo'dan başladı. Tüm eserin partiyonu 1 Temmuz 1925'te sona erdi. Bu senfoni D.Şostakoviç'in tez konusunu kapsadı. 1925 yılında D.Şostakoviç bestecilik bölümünden mezun oldu ve doktora öğrenimine hak kazandı. Onun kompozisyon hocası M. O. Steinberg oldu. Doktora çalışmaları 1930 yılına kadar sürdü.

Senfoninin ilk sunulması 12 Mayıs 1926'da gerçekleşti. Bu konser genç bestecinin büyük bir öneme sahipti. Böylece bestecinin öğrencilik yılları sona ermişti, D.Şostakoviç artık bağımsız olarak bir sanatçı olmuştu. D.Şostakoviç'in müzik faaliyeti giderek genişliyordu. Besteci, piyanist, artık eğitimci de olmuştu. 1937'den başlayarak D.Şostakoviç Petersburg Konservatuarı'nda öğretmenlik yapıyordu. İlk önce D.Şostakoviç orkestralama sınıfını, sonrasında ise bestecilik sınıfını yönetiyordu.

1939'da D.Şostakoviç Profesör ünvanını aldı. Eğitimci olarak çalıştığı yıllarda D.Şostakoviç birçok üstün yetenekli besteci yetiştirdi. Onlar arasında Lenin ödülü sahipleri G.V Sviridov ve K.A.Karayev (Azerbaycan müziğinin büyük bestecisi Kara Karayev, D.D.Şostakoviç'in öğrencisi olmuştur. Bestecinin kendine özgü yeteneği, tarzı vardır; fakat D.Şostakoviç'le çalışmalarının, onun eserlerinin öğrenmesinin neticesi olarak Kara Karayev sanatta büyük zirvelere ulaşmıştır.) Onlardan başka D.Şostakoviç'in öğrencilerinden R.S.Bunin, M.S.Veinberg, Dzevdet, Hacıyev, G.G. Galinin, O. A.Evlakhov, Y. A.Levitin, B. İ. Tischenko, G. İ. Ustvol'skaya, K.S.Khachaturian vb. adlarını söyleyebiliriz. Onun öğrencilerinden herkes kendi yolunu takip ediyor ve hepsi de bu başarılarını öğretmenlerine, bestecinin sanatına borçludur. Öğrencilerle çalışırken D.Şostakoviç küçük açıklamalarla yetiniyordu. Ama onlar bile Y.Levitin'in söylediğine göre "Genç bestecilerin yüreğinin derinliklerine çöküyor, daha kapsamlı bir şeye dönüşüyor ve sanatsal zevkin, yaratıcılık prensiplerinin gelişmesini sağlıyordu" (Levitin, 1976, s.83). D.Şostakoviç her zaman dışsal, yüzeysel heyecanlılıkla gerçek, ölçülü ve asil duygu gücü arasındaki farkları anlatıyordu. D.Şostakoviç her zaman öğrencilerini yalan, kaba yenilikçilikten uzak tutmaya çalışıyordu. Aslında öğrencilerini kendi yaratıcılık tecrübesi ve kurallarıyla yönlendirmek düşüncesinde değildi. Ve eğer

bestecinin bazı öğrencileri genç yaşlarında onu taklit ediyorlarsa bunda D.Şostakoviç'in suçu yoktu. Çünkü D.Şostakoviç'in yaratıcılığı, alımlı kişiliğe sahip olması onun kendi öğrencileri dâhil çok sayıda genç besteci ve müzisyenleri de etkiliyordu. D.Şostakoviç müziksel görüş ufkuna büyük önem veriyor, her zaman öğrencilerine değişik müzik edebiyatıyla ilgilenmelerini tavsiye ediyordu. O devirde teyp yoktu ve ses alma aracılığıyla müziğin dinlenmesi imkânsızdı. D.Şostakoviç kendi asistanı İ.B.Finkelstein'le beraber dört elle çalarak öğrencilerine müzik eserlerini tanıtıyordu. İ.B.Finkelstein hatıralarında D.Şostakoviç farklı bestecilerden konuşurken, J. Brahms ve Maler'i yüksek değerlendirdiğini söylüyordu. D.Şostakoviç'in söylediğine göre büyük şaheserleri tüm ayrıntılarıyla bilmek gerektir. Bir gün D.Şostakoviç öğrencilerine şöyle söylüyor: "Şimdi burada sınıfta L. van Beethoven'in Beşinci senfonisinin ekspozisyonunu ezbere yazın". Birileri "Klavyede mi?" diye sordu. "Hayır, partisyonda. Ben de yazacağım" Kağıt ve kalem alan D.Şostakoviç öğrencilerle beraber işe başladı. Bu çalışmalarını hep yapardı.

Savaş başladığında D.Şostakoviç tam olarak otuz beş yaşına girmemişti. Şimdiki kurallara göre o henüz genç besteci sayılıyordu. Fakat D.Şostakoviç o kadar çok şey yapmıştı ki onun yaptıkları yaşlanmış bir sanatçıya bile yeterdi. Bestecinin hizmetlerine yüksek değer veriliyordu. D.Şostakoviç Devlet Ödülü sahipleri arasında ilk sıralarda bulunuyordu.

1940'ta Kırmızı Emekçi Bayrak nişanı aldı.

1.2.7 Son Yıllar

Hayatının son yıllarında D.Şostakoviç dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri tarzda daha aktif çalışıyordu. Anlaşılan bu tarz besteci için özel bir çekiciliğe sahipti. 1970'de besteci tek bölümlü Onüçüncü dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri eserini Op.138 yazıyor. İçerik açısından bu dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri Ondördüncü senfoniyle kısmen benzer özelliklere sahiptir. Bestecinin bir sonraki eseri sonuncu Onbeşinci senfonisi oldu. Bu eser 1971'de tamamlanıyor ve Op. 141-le işaretleniyor. Senfoni ilk defa bestecinin oğlunun şefliği altında çalınmıyor. Bunun ardından senfoni Bakü'de çalınmıyor ve büyük başarı kazanıyor. Herkes senfoniye bir nefeste dinliyor. Bu senfoni D.Şostakoviç'in tüm senfonik özelliklerini içeriyor. 1973'de

D.Şostakoviç kendinde güç bularak Amerika'ya gidiyor. Burada on gün bulunuyor (11-20 Temmuz). Besteci Metropolitan Opera Tiyatrosu'na giderek çok sevdiği bir eseri Verdi'nin "Aida"sını dinliyor. Amerikan besteciler ve müzisyenlerle buluşuyor. Orada D.Şostakoviç'e nasıl müzik bestelediği (masa arkasında mı, yoksa piyano arkasında mı) soruluyor. Besteci masa arkasında oturarak bestelemeyi tercih ettiğini söylüyor. D.Şostakoviç'in içinde her zaman arayışlar vardı. Besteci piyano, keman ve viyolonsel sonatları bestelemiştir. Fakat viyola için henüz herhangi bir eser yazmamıştır. Artık bunu da denemek istiyordu.

D.Şostakoviç'in sağlık durumu giderek kötüleşiyordu. Buna rağmen temmuz'un sonuna kadar Viyola için Sonatı bitirmek amacındaydı. D.Şostakoviç kendi işine her zaman olduğu gibi büyük bir hassasiyetle yaklaşıyordu. On beş dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri yazmış besteci, viyolayı ve onun teknik özelliklerini iyi biliyordu. 6 Temmuz'da D.Şostakoviç sonatın tamamlandığını açıkladı. Viyola Sonatı büyük bir eserdir, 30 dakika kadar sürüyor. Sonat müziksel evrimin zenginliğini ve genişliğini içeriyor.

9 Ağustos'ta bestecinin kalbi duruyor. Ömrünün 69. yılında D.D.Şostakoviç- devrinin dahi bestecisi, yaşamını yitiriyor.

BÖLÜM 2

2.1 PRELÜD VE FÜG

Çoksesli müziğin genel ifade tarzı olan polifoni (yunanca ”*poli*”- çok, ”*phone*-ses, ”*poliphone*”-çoksesli) uzun aşamalardan geçerek günümüze kadar gelmiştir. Büyük Rus müzikoloğu B.V Asafyeye göre,“Polifoni müziği damarlarda akan kan gibidir. O ince armonilerle bile iskelette döner, veya dökülür ya da serpilir”(Kopitman, 1961, s. 67).

XV-XVI yy. çoksesli müziğin tarihinde polifoninin ilk ortaya çıkışı ve koro müziği üslubunda “Ciddi Üslup”un tam olgunlaşması dönemidir. Ciddi üslup polifonisi XV-XVI yy. *acapella* (eşliksiz) koro eserlerinin bir ifade usulü gibi yetkinlik dönemini yaşamıştır. Serbest üslup, ilk defa dahi Alman bestecisi J. S. Bach’ın yaratıcılığında gücünü göstermiştir. Serbest üslupta modern Majör-minör tonal sistem hâkimdir. Çeşitli polifoni çoksesliler (konturpuan, imitasyonlu ve zıt polifoni) profesyonel Avrupa müziğinde geniş bir şekilde kullanılmıştır. Polifoni formunun geniş yayılmış biçimi füg’dür. Füg’ün (Latince ”*fuga* ”-kaçış demektir) meydana gelmesinden sonra, XVI yy’da büyük usta J. S. Bach’ın yaratıcılığında klasik olarak son şeklini buldu. Daha sonradan Viyana klasiklerinin yaratıcılığında, hatta romantiklerin müziğinde de polifoni müzik kullanılmıştır (F.Schubert, F.Mendelssohn, R.Shumann, F. Liszt, H.Berlioz). Füg formu sadece ciddiliğiyle değil, aynı zamanda olağanüstü elastikliğiyle ve çeşitleriyle farklıdır. Polifoni üslup XIX-XX yy’da yazan bestecilerin yaratıcılığında da görülür. Regera, P. Hindemith, A.Taneyev, Myaskovskiy, D.Şostakoviç, Shedrina, Tişenko, A.Shnitke vb. bestecilerin yaratıcılıklarında da polifoni üslupla beraber füg de geniş olarak yer alıyor.

1950’de tüm dünya J. S. Bach’ın ölümünün 200. yılını anıyordu. D.Şostakoviç Sovyet delegasyonunun terkinde Almanya Demokratik Cumhuriyeti’ni ziyaret etti. Besteci orada düzenlenen yıl dönümü törenlerine katıldı. Vilhelm Pik, Otto Grotevol, Valter Ulbrikht gibi ünlülerin katıldığı konserin düzenlenmesi gerçek bir sanat şöleni olmuştu. Solistler D.Şostakoviç, P. A. Serebryakov ve Uluslararası J.S.Bach Yarışması ödülü sahibi T. P. Nikolayeva olmuştu. Besteci olarak D.Şostakoviç için Bach geleneği eskilmiş değil, tam aksine modern müziği içeren doğal bir kaynaktır. Yıl dönümü töreninin etkisinde

bulunan D.Şostakoviç sonunda "24 prelüd ve füg" (1950-1951) piyano eserini yazdı. Önceden besteci polifoni tarzda teknik çalışma tarzı yazmayı düşünmüş, fakat sonradan bu fikri genişleterek, J. S. Bach'ın "İyi Düzenlenmiş Klavye" eseri gibi polifoni formda bir eser yaratmış oldu. Eser Op.87'le işaretlenmiştir. Kompozisyon yapısı açısından D.Şostakoviç, J. S. Bach'ın ünlü "İyi Düzenlenmiş Klavye" eserine benziyor. D.Şostakoviç'ten önce hiçbir Rus besteci benzer eserler yazmamıştır. Ondan sonra ise piyano için 24 prelüd ve füğü P. K. Shedrin ve G. İ. Mushel yazmıştır. D.Şostakoviç'in prelüd ve füğünü ilk defa çalan T. P. Nikolayeva olmuştur. Bu eserler 1952'de 23 ve 28 Aralık'ta Petersburg'da çalınmıştır. Bu eserlerin çoğu, ünlü Sovyet ve yabancı piyanocuların repertuarına dahil edildi. J. S. Bach gelenekleriyle bağlantı yerli müzikten vazgeçme anlamına gelmiyordu. D.Şostakoviç imgesel ve ses düzeni açısından derin milli unsurlara sahip bir eser bestelemiştir. Bu Rus hayatının yansıdığı resimler eseri gibidir. Prelüd ve füg eserinin epik müzik tarzı Musorgskiy ve Borodin'in yaratıcılığına çok yakındır. D.Şostakoviç'in müziklerinde Borodin tarzına yakın özellikler daha önceden duyulmuyordu.

XX yy. Alman bestecilerinden P.Hindemith'in de Piyano için "Ludus Tonalis" (1942) eseri büyük dikkat çekiyor. Polifoni müziği tarihinde "Ludus Tonalis" eseri J. S. Bach'ın "İyi Düzenlenmiş Klavye" eserinden sonra yazılan ilk polifoni eserdir. Bu iki eseri karşılaştırsak, hem benzer, hem de farklı özellikler var. Burada ikisinin de füğü tüm tonalları kapsıyor. "İyi Düzenlenmiş Klavye" de 24 füg olduğu halde, "Ludus Tonalis" de 12 üç sesli füg vardır. J. S. Bach'ın füğü prelüdlere ardından verilir, onun için prelüdlere sayısı füğlerin sayısına eşittir. Diğer bir fark J. S. Bach'ın "İyi Düzenlenmiş Klavye"si eseri ile P.Hindemith'in eserinde tonal bakımdan kromatik gamın sıralanmasıdır. J. S. Bach'ın "İyi Düzenlenmiş Klavye" eseriyle, D.Şostakoviç'in 24 Prelüd Füg eseri arasındaki fark ise D.Şostakoviç'in 5'lilerin gidişiyle prelüd ve füg 4'lü ve 5'lilerin dairesiyle yerleştirilmiş sıralanmasıdır.

D.Şostakoviç, Do Majör Prelüd Füg No.1 eseri bu "24 Prelüd Füg"eserinin ilk prelüd füğüdür. Bu füg ayrı ayrılıkta yalnız da çalınabilir. Füğün müziği A. S. Puşkin'in şiirleri gibi yüksek armoni taşıyor. Sadelik ve azamet, muhteşemlik ve doğallılık, soğukkanlılık ve düzenlilik; bunların hepsi fügde karşılıklı uyum sağlıyor. Füğün akışı ciddi ve uyumlu,

sakin ve tempo açısından aynıdır. Tema gamın tüm basamaklarında geçiyor. Değişik yunan modlarında sesleniyor. Bu füge "İnanç Sembolü" adı verilmiştir.

Bazı prelüd ve fügler Rus halkının, Rus doğasının özelliklerini yansıtıyor. Örneğin: Sol Majör prelüdünü söyleyebiliriz. Rus doğasının nefesi Mi Majör prelüdünün müziğinde duyuluyor. Bu eser Sovyet müzik sanatının en milli, özgün eserlerindedir. Her adımda halk unsurları karşımıza çıkıyor. Epik alanına birçok fügler, örneğin Fa# Minör füg aittir. Son prelüd ve füg Re Minör epik kahramanlık özelliklerini cisimleştiriyor. D.Şostakoviç eser için uygun bir final yazmıştır. Füg dört sesli, ikilidir. İki tema üzerinde kurulmuştur. Sonda besteci bu iki temayı sanki örüyor. Burada temel müziksel üslupların senfoni yöntemleri kullanılmıştır. Fügün kahramanca sonuçlanması D.Şostakoviç'in Beşinci senfonisini andırıyor. Burada piyano müziği orkestra çalgısına benziyor. D.Şostakoviç'in prelüd ve fügleri arasında lirik parçalar da bulunuyor. Burada halkın yaşamı yansıtılmış ve o yüzden onları lirik-epik adlandırabiliriz. Sol# Minör ve Si bemol Minör (varyasyon form) bu tarz prelüddür. Mi bemol Minör prelüdü lirik-dramatik tarza sahiptir. Burada sitem duygusu vardır. Bazı lirik prelüdlar günlük yaşamın sakin, mutluluk duygularıyla zengindir (örneğin Do Majör Prelüd ve Fügü). Fa# Majör Prelüd ve Fügün prelüdü, güzel müziği oldukça akıcı özelliğe sahiptir. Burada ritmik hareketlilik duyuluyor. Unsurlar doğayla etkileşimi, yeni bir sabahı yansıtıyor. Prelüd saadet müziğini taşıyor. Bu tür ruh hali Fügde de devam ediyor. Bazı prelüd ve fügler lirikten uzaktır. La Minör prelüdü etüde benziyor; eser J. S. Bach tarzının benzeri olarak hızlı kesilmez bir hareket üzerine kurulmuştur. Canlı dinamik füg grotesk unsurları taşıyor. Burada J. S. Bach'a ait bir şeyler bulunuyor, armoni sertlik, tonlama özellikleri bestecinin bireyselliğine özgüdür. Re bemol Majör Prelüd ve Fügü çok orijinaldir. Prelüd, dans ritimleriyle zengin, etkin, parlak bir eserdir. Ritmik netlik, müziksellik unsurlarıyla uyum sağlıyor. Hızlı füg büyük bir enerji taşıyor. O sanki bir kasırğa gibidir. İlk bakışta fügün prelüdle hiçbir benzerliğinin olmadığını düşünüyoruz. Fakat önce de olduğu gibi besteci küçük eserin iki bölümünü bir araya getiriyor. Epik ve lirik-epik prelüd ve füglerin içeriği onların müzik dilinin başlıca özelliklerini tanımlıyor. D.Şostakoviç'in hiçbir eserinde değişik Rus müziğiyle bu kadar yakından bağlantı kurulmuyordu. Bunun yanı sıra besteci modern müzik sanatından da yararlanıyordu. D.Şostakoviç'in başlıca hizmeti, onun karmaşık polifoni formlar

kullanmasına rağmen eserlerinde hayatseverlik, millilik duyguları yansıtmaktadır. D.Şostakoviç'in değişik polifoni yöntemlerini iyi kullanması da gözden kaçmıyor.

2.2 ÜSLUP ÇİZGİLERİ

Bir gün D.Şostakoviç öğrencileriyle ders yaparken bir tartışma söz konusu oldu: En önemli olan hangisidir: melodi mi (tema mı), yoksa onun gelişimi mi? Öğrencilerden bir kısmı L.van Beethoven'in Beşinci senfonisinin birinci bölümüne örnek yaptı. Bu bölümün teması sadedir; oysa L. van Beethoven onun temeli üzerinde dahiyane eserini yazdı. Aynı bestecinin Üçüncü senfonisinin Allegro'sunda da asıl anlam temada değil; onun gelişimindedir. Tüm bu delillere rağmen D.Şostakoviç müzikte temel anlamın ilk önce tema üzerinde kurulduğu görüşünü savunuyordu. Bu sözlerin kanıtı olarak D.Şostakoviç'in kendi yaratıcılığını söyleyebiliriz. Çağın birçok bestecisinin aksine D.Şostakoviç müzik sanatının asırlar boyunca gelişen yasalarını inkâr etmiyordu. Bestecinin yaratıcılık ilkelerine eski kuralların gelişimi ve yenilenmesi aitti. Bu yolu tüm dahi sanatçılar seçiyorlar, çünkü "çağlar arasındaki bağlantı" hiçbir şart altında dağılmamalıdır. Tüm söylenenler D.Şostakoviç sanatında eski yunan modların evrimine de aittir.

Rimsky-Korsakov Rus müziğinin milli unsurlarından olan eski yunan modların (lirik, miksolidyen, frijyen vb.) daha basit modlarla Majör ve Minörle bağlantılı kullanılmasının altını çiziyordu. D.Şostakoviç bu geleneği sürdürüyordu. "24 prelüd ve füg" eserinden Do Majör "Beyaz" füğü (yalnızca beyaz tuşlarda çalınıyor) değişik modlardan oluşmuş bir demettir.

D.Şostakoviç bu eski yunan modları çok büyük incelikle ve dikkatle kullanıyor, onların hudutlarında yeni renkler buluyor. D.Şostakoviç'te bazen bir mod diğeriyle değişiyor ve bu değişiklik tek bir müzikal yapı, tek bir tema çerçevesinde gerçekleşiyor. Bu türlü yaklaşım müzik diline özgünlük kazandıran araçlara aittir. Ama modların yorumunda en esaslı özellik gamın eksik basamaklarının sıkça konulmasıdır. Onlar umumi manzarayı tamamen değiştiriyor. Yeni modlar oluşuyor ki bu modların bazıları D.Şostakoviç'ten önce

kullanılmamıştır. Bu yeni makam sistem çerçevesinde yalnızca melodide değil; armonide ve müzik düşüncesinin tüm yönlerinde kendini gösteriyor. On birinci senfonide eski yunan modlardan biri çok önemlidir. Bestecinin eski yunan mod üslubu açısından İkinci piyano Sonatı da anlamlıdır. D.Şostakoviç'in en çok sevdiği modlardan biri, birinci bölümde (birinci tema – Si Minör, ikinci tema –Mi bemol Majör; Temalar birleştiğinde bu iki tonalite beraber sesleniyor) .Tüm diğer eksik basamakların yanı sıra D.Şostakoviç VIII eksik basamağını da kullanıyor. Bu durum özel öneme sahiptir (Örneğin, Re Minör gamı varsayalım: *re, mi, fa, sol, la, si-bemol, do*. Ardındansa, sonraki oktavda *re* yerine, sekizinci eksik basamak *re-bemol* çıkıyor). Birinci senfoninin birinci bölümünün baş partisinin teması böyle bir makamda (ikinci eksik basamağın katılımıyla) bestelenmiştir. VIII eksik basamak oktavların serbestliği prensibini onaylıyor. Modun temel tonu (*re* örneğinde) yukarı oktavda temel ton olmaktan çıkıyor ve oktav kapanmıyor. (Örneğin, eğer ilk önce mod sesi *do* oluyorsa, daha sonra bu ses *do-bemol* oluyor.)

D.Şostakoviç XX. yy. en büyük polifonistlerindendir. D.Şostakoviç çok sayıda füg bestelemiştir; orkestra için, orkestrayla koro için, dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri için, beşli için, piyano için. Besteci iki sesli, üç sesli, dört sesli, beş sesli, sade ve ikili fügler yazıyor. D.Şostakoviç asırlar boyu oluşmuş yöntemleri yenilerle beraber kullanıyordu. Özellikle son yıllarda bestecinin müziğinin çapı genişliyor. D.Şostakoviç'in Sovyet milli müzik okulları için değeri çok büyüktür.

BÖLÜM 3

3.1 DO MAJÖR PRELÜD FÜG ESERİNİN İNCELENMESİ

D.Şostakoviç'in 1951'in Nisan - Mayıs aylarında besteciler toplantısında daha bir büyük eserini –Piyano için 24 prelüd füğünü sundu. D.Şostakoviç'in sanat tarihinde aykırı zıt sayfaları var. Ama bu zıddiyet karakter sureti ile değil, siliyle bağlıdır. D.Şostakoviç doğrudan doğruya eski, unutulmuş sayılabilen gelenekleri kullanır. Onları cesaretle modern şekilde hayata geçirir. Bu usul ile yazılmış olan eseri – 1 No'lu Prelüd Füg (Do Majör) Op.87'dir. Bu Do Majör füğde milli unsurlar genel, bağımsız tarzda sunuluyor. D.Şostakoviç'in Do Majör füğünün prelüdünde iki ölçülü motif geçiyor. Ritim tüm eser boyunca korunur. İncelikte, prelüdün ritmi matem ritimli sarabandayla örtüşür. Yalnız, bu benzerlik biçimseldir. Çok daha bu ritim benzerliği P. İ. Tchaikovsky'nin "Çocuk Albümü" ya da Birinci dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri eserindeki ana kısımdır, hatta D.Şostakoviç'in İkinci Piyano konçertosunun ağır bölümünde de geçer. Prelüdün tüm müziği üç melodik kadansa ve beş sesli akora dayanır. Tüm sesler serbest gider, yalnız iki en alt sesler oktavlarla gider. Tümüyle akorların ölçülü nefesi her zaman hüküm sürer. Boş seslerde 4'lü ve 5'lilerin sıçrayışları gösterilir. Burada armoniler gayet bireyseldir. Onların güzelliği tekrarlanmazdır. Prelüdün esasını Majör mod taşıyor. İlk cümle sekiz ölçüden oluşuyor. Prelüdün ikinci bölümü (ölçü 35 - 60) birinci bölüm gibi başlıyor. Sonraki dört ölçüde (ölçü 41 -44) birinci bölümden benzerlikler vardır(ölçü 9 - 12) Ama değişen basla, o ilerideki genişlemeye yardım ediyor. Kısa sürekli bas dominantda (ölçü 52 -54) esas tonalı hazırlıyor. Prelüdü çok geniş olmayan koda bitiriyor (ölçü 61 -67).

Füg 4-seslidir. Önce Do Majör teması bas sesinde sonra tenor, daha sonra alto, ve en son soprano sesinde geçerek ekspozisyon kısmı tamamlanır. Burada *Sol - Miksolidyen* modunda veriliyor. Karşı konu ise tüm füg boyunca değişmeden geçer. Ekspozisyonla gelişme köprü ile ayrılıyor. Gelişmede *Mi* sesinden *Frijyen*, *Si*'de *Lokriyen*, *La*'dan *Eolyan* ve *Re*'den *Doriyan* modları veriliyor. Bir de yeni bir ikinci karşıkonu da gelişmede önümüze çıkar.

Ekspozisyon		//		GELİŞME				
	T		//	K1		T	K1	
	T	K1	//	K2			T	
	T	K1	//			K2		
T	K1		//	T	T	K1		
C	G	C	G	//	E	H	A	D

Müzikal dönüşler tekrar *Do* sesi üzerinde *İonyan* modu, yani bildiğimiz *Do Majör*'de, tenor'de ise İkinci karşıkonu veriliyor. Önce soprano ve alto seslerinde daha sonra alto ve bas seslerinde *Fa Lidyan* modu stretto olarak veriliyor. Bu, klasik sonat formunda olduğu gibi B temasının subdominant tonunda gelişidir. Bununla da tema tüm yedi modda geçerek müzikal dönüşleri tamamlar. Sonuncu stretto ve Karşıkonunun kısmen gelmesi Koda sayıla biler. Burada tema esas ton etrafında gezinerek füğü tamamlar. 98-107 ölçülerde tema bas ve sopranoda stretto verilerek biter. Bu prelüdde huzur hüküm sürüyor. Füg ise ışık ve zekanın büyük bayramıdır.

BÖLÜM 4

4.1 SONUÇ

Bu çalışmada Sovyet Rus müzik tarihinin en önemli isimlerinden olan D.Şostakoviç'in hayatı, eserleri ve müzik sanatındaki yeri hakkında bilgi verilmektedir. D.Şostakoviç'in müzik tarihinde yer alan diğer eserlerinin yanı sıra, J.S.Bach'ın ölümünden 200 yıl sonra yazmış olduğu "24 Prelüd Füg"ü genel bakışla incelenmiş, 1 No'lu Do Majör Prelüd Fügü form ve armoni yapısı bakımından çözümlenmiştir. Aynı zamanda, eser J.S.Bach'ın "İyi Düzenlenmiş Klavye" eseri ve P.Hindemith'in "Ludus Tonalis" (Prelüd Füg) adlı eseri ile karşılaştırılmış, benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiştir.

Bu çalışmanın, D.Şostakoviç'in eserlerini seslendirecek müzisyenlere fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- DOLJANSKIY, A. (1963). *D.Şostakoviç ve 24 Prelüd Füg*, Petersburg: Sovetskiy Kompozitor Yayınevi.
- GINZBURG, A. (1967). *Çalgı Yaratıcılığında Fikir Ve Hissin Birliyi*, Moskova: Sovetskiy Kompozitor Yayınevi.
- KOPITMAN, M. (1961). *Polifoni Hakkında*, Moskova: Sovetskiy Kompozitor Yayınevi.
- GRIGORYEV, S. MYULLER, T. (1977). *Polifoni Dersliğı*, Moskova: Muzıka Yayınevi.
- BONFLED, M. (2001). *Füg Yapısı, Çeşitleri*. Moskova: Muzıka Yayınevi.
- BERGER, L. (1971). *P. Hindemith Yaratıcılığının Ve Onun "LUDUS TONALIS" Piyano Eserindeki Besteleme Prensibi*, Moskova: Muzıka Yayınevi.
- DANILEVIÇ, L. (1980). *Dimitri D.Şostakoviç'in Hayatı Ve Yaratıcılığı*, Moskova: Sovetskiy Kompozitor Yayınevi.
- BOGDANOV-BEREZOVSİKİY, V. (1966). *Yetkinlik ve Gençlik*. Moskova: Sovetskiy Kompozitor Yayınevi.
- ŞOSTAKOVİÇ, D. (1966). *Biyografisi*. Moskova: Sovetskiy Kompozitor Yayınevi.
- GLAZUNOV, A. (1958). Makale. Moskova:
- HENTOVA, S. (1915). *Şostakoviç'in Gençlik Yılları*. Moskova: Sovetskiy Kompozitor Yayınevi.

ZELOV, N. (1967) *Gençlik*. Moskova: Sovetskiy Kompozitor Yayınevi.

ŞOSTAKOVIÇ, D. (1956) *Geçilen Yol ile İlgili Düşünceler*, Moskova:
Muzıka Yayınevi.

GLEBOV, İ. (1927) *Müzık ve İnkılap*, Makale

LEVİTİN, Y. (1976) *D.Şostakoviç Öğretmen*, Moskova: Muzıka Yayınevi.

EKLER

Ek.1 D. D. Şostakoviç'in Eserleri

- 1919 Orkestra için Scherzo
- 1919-1920 Piyano için sekiz prelüd
- 1921-1922 Orkestra için varyasyonlu tema
- 1922 Orkestra ve mezzo-soprano için iki fabl
- 1922 Piyano için üç fantastik dans
- 1922 İki piyano için süit
- 1923 Orkestra için Scherzo
- 1923 Keman, viyolonsel ve piyano için trio
- 1923-1924 Viyolonsel ve piyano için üç parça
- 1925 Sekizli (4 keman, 2 viyola, 2 viyolonsel) için iki parça
- 1926 Piyano için sonat (tek bölümlü)
- 1927 "Güzel söz" Piyano için on parça
- 1927 Orkestra ve şancı-solistler için "Burun" operasından süit
- 1928 "Taiti-Trot"
- 1929 Mayakovski'nin "Tahtakurusu" eseri için müzik
- 1929 Mi bemol Majör Üçüncü senfoni
- 1928-1932 Japon yazarlarının sözlerine yazılmış tenor için orkestralı altı romans
- 1929-1930 "Altın yüzyıl" Üç perdeli bale
- 1929-1932 "Altın yüzyıl" balesinden süit
- 1929 Dressel'in "Kolombo" operasında orkestra için iki parça
- 1929 A.Bezımenski'nin "Silah sesi" eserine müzik
- 1930 A.Gorbenko ve N.Lvov'un "Celina" eserine müzik
- 1930 "Yalnız başına" adlı filme müzik
- 1930-1931 "Cıvata" Üç perdeli bale

- 1930-1932 "Katerina İzmaylova" Dört perdeli opera
- 1931 "Altın dağlar" filmine mzık
- 1931-1932 Shakespeare'in "Hamlet" trajedisine mzık
- 1931 "Karşı" filmine mzık
- 1932-1933 Piyano için 24 preld fg
- 1933 Birinci Piyano konçertosu
- 1933 "Papaz ve işçisi Balda hakkında masal" çizgi filmine mzık
- 1933-1934 Baflzak'ın "İnsani komedi" oyununa mzık
- 1934 "Aşk ve nefret" filmine mzık
- 1934-1935 "Parlak dere" Üç perdeli bale
- 1934 Viyolonsel ve piyano için Sonat
- 1934-1935 "Maksim'in gençliđi" filmine mzık
- 1934 "Arkadaşlar" filmine mzık
- 1935-1936 Dördnc senfoni
- 1936 A.Afinogenov'un "Selamlar İspanya" eserine mzık
- 1936-1937 "Maksim'in dönüş" filmine mzık
- 1937 Beşinci senfoni
- 1936-1937 "Volocheev günleri" filmine mzık
- 1938 Dört enstrman için yazılmış oda müziği eseri
- 1939 Altıncı senfoni
- 1939 "Byk vatandaş" filmine mzık
- 1939 M.Musorgski'nin "Boris Godunov" operasının orkestralaması
- 1939 Shakespeare'in "Kral Lear" trajedisine mzık
- 1941 Yedinci senfoni
- 1942 Piyano için ikinci sonat
- 1943-1944 "Zoya" filmine mzık
- 1943 Sekizinci senfoni
- 1943Keman, viyolonsel ve piyano için trio
- 1943 Dört enstrman için yazılmış oda müziği eseri
- 1945-1946 Çocuk defteri. Piyano için altı parça
- 1945 Dokuzuncu senfoni
- 1945 "Sade insanlar" filmine mzık

- 1946 dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri
- 1946 Solistler, koro ve orkestra için Vatan hakkında destan
- 1947-1948 "Genç muhafıza birlikleri" (iki bölüm) filmine müzik
- 1947 "Pirogov" filmine müzik
- 1947-1948 Keman için Birinci konçerto
- 1949 dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri
- 1950 Lermontov'un şiirlerine iki romans
- 1950 "Belinski" filmine müzik
- 1950 Koro ve orkestra için "Belinski" filmi müziğine süit
- 1950-1951 Pişano için 24 prelüd ve füğ
- 1951 "Unutulmaz 1919 yılı" filmine müzik
- 1953 Dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri
- 1953 Onuncu senfoni
- 1954 "Büyük ırmağların şarkısı" adlı belgesele müzik
- 1955 "Ovod" filmine müzik
- 1954 Ses (basso) ve pişano için beş parça
- 1956 "Birinci katar" filmine müzik
- 1956 Soprano ve pişano için İspanyol şarkıları
- 1956 dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri
- 1957 Pişano için konçerto
- 1957 "1905 yılı" Sol Minör Onbirinci senfoni
- 1958 "Moskova, İdrisler". Üç perdeli müzikal komedi
- 1959 M.Musorgski'nin "Khovanshina" operasının orkestralaması
- 1959 Mi bemol Majör viyolonsel için Birinci konçerto
- 1960 dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri
- 1960 dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri
- 1960 "Beş gün, beş gece" filmine müzik
- 1960 "1917 yılı" Re Minör Onikinci senfoni
- 1962 Solist (basso), basso korusu ve orkestra için Si bemol Minör Onüçüncü senfoni
- 1963 "Katerina İzmaylova". Dört perdeli opera. Yeni versiyon
- 1963-1964 "Hamlet" filmine müzik
- 1964 "Hamlet" filmi müziğine süit

- 1964 dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri
- 1964 dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri
- 1964 "Stepan Razin'in idamı". Solist (basso), koro ve orkestra için vokal-senfonik eser
- 1965 "Ömür gibi bir yıl"
- 1965 Ses (basso) ve piyano için vokal eser
- 1965 dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri
- 1965 R.Schumann'm orkestrayla viyolonsel konçertosu için yeni orkestralama
- 1965 Sol Minör viyolonsel için İkinci konçerto
- 1967 A.Blok'un şiirlerine ses (soprano), keman, viyolonsel ve piyano için yedi parça
- 1967 Pushkin'in "İlkbahar,ilkbahar" şiirine parça
- 1967 Do# Minör keman için İkinci konçerto
- 1967 Stalingrad savaşında şehit olanların hatrasına yazılmış matem senfonik prelüd
- 1967 "Ekim" senfonik eseri ve "Sofya Perovskaya" filmine müzik
- 1968 dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri
- 1968 Sol Majör keman ve piyano için sonat
- 1969 Soprano, basso ve oda orkestrası için Ondördüncü senfoni
- 1970 "Sadakat" Erkek korosu için sekiz balad
- 1970 "Kral Lear" filmine müzik
- 1970 dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri.
- 1970 "Sovyet polisinin marşı" nefesli çalgılar için
- 1971 Basso ve oda orkestrası için altı romansın orkestralaması
- 1971 La Majör Onbeşinci senfoni
- 1971 dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri
- 1971 Kontralto ve piyano için altı şiir
- 1974 Marina Svetayeva'nın altı şiirine kontralto ve oda orkestrası için orkestralaması
- 1974 dört enstrüman için yazılmış oda müziği eseri
- 1974 Mikelangelo Buonarotti'nin şiirlerine bas ve piyano için süit
- 1975 Kaptan Lebyadkin'in basso ve piyano için dört şiiri
- 1975 Do Majör viyola ve piyano için sonat

Opus'la işaretlenmeyen eserler

1920-1921 Piyano için beş prelüd

1934 Caz için süit

1944 Sekiz İngiliz ve Amerikan halk şarkılarının orkestralaması

1949 Birinci bale süiti

1951 İkinci bale süiti

1952 Üçüncü bale süiti

1953 Dördüncü bale süiti

1960 "Yeni Rusya çalar kule saati"

1962 M.Musorgski'nin "Ölümün şarkıları ve dansları" vokal serisinin orkestralaması

1959-1962 "Bebeklerin dansı" Piyano için yedi parça

Ek.2 D. D.Şostakoviç'in Fotoğrafları**D. D. ŞOSTAKOVIÇ'in Çocukluğu****Ressam B. KUSTODIEVA- 1919**

D. D. ŞOSTAKOVIÇ Gezide- 1923

D. D. ŐOSTAKOVIŐ

D. D. ŞOSTAKOVIÇ

D. D. ŞOSTAKOVIÇ ve Eşi İRİNA ANTONOVNA

D. D. ŞOSTAKOVIÇ' in 14. Senfonisinin Prömiyerinden Sonra...

D. D. ŞOSTAKOVIÇ' in Elleri

SESSİZLİK

D. D. ŞOSTAKOVIÇ Yazlıkta

D. D. ŞOSTAKOVİÇ Çalışırken

**D. D. ŞOSTAKOVİÇ'in 70. yılının Sergisi
Glinka Adına Devlet Müzik Kültür Merkezi**

D. D. ŞOSTAKOVİÇ (1906-1975)

İřleyen: M. SLONIM

Ek.3 1 No'lu Do Majör Prelüd Füg Eseri

24 прелюдии и фуги

Д.Шостакович

Прелюдия I

Moderato $\text{♩} = 92$

p dolce

8

pp

p espessa.

16

pp subito

cresc.

23

p

mp dim.

p

31

Musical score system 1, measures 37-42. The system consists of two staves (treble and bass clef). The music features a series of chords in the right hand and a steady eighth-note accompaniment in the left hand. There are two hairpins indicating a crescendo and then a decrescendo.

Musical score system 2, measures 43-48. The system consists of two staves. The music features a series of chords in the right hand and a steady eighth-note accompaniment in the left hand. Dynamic markings include *pp*, *cresc.*, *mf*, and *cresc.*.

Musical score system 3, measures 49-54. The system consists of two staves. The music features a series of chords in the right hand and a steady eighth-note accompaniment in the left hand. Dynamic markings include *f* and *dim.*.

Musical score system 4, measures 55-60. The system consists of two staves. The music features a series of chords in the right hand and a steady eighth-note accompaniment in the left hand. Dynamic markings include *p* and *dim.*.

Musical score system 5, measures 61-66. The system consists of two staves. The music features a series of chords in the right hand and a steady eighth-note accompaniment in the left hand. Dynamic marking includes *pp*. The system ends with the instruction *attacca*.

Фуга I

(четырёхголосная)

Moderato $\text{♩} = 92$

pp legato sempre

10

16

22

28

cresc. *p*

34

cresc.

dim.

This system contains measures 34 through 39. It features a treble and bass clef. The music includes a variety of note values and rests. Dynamic markings include *cresc.* (crescendo) and *dim.* (diminuendo).

40

pp

This system contains measures 40 through 45. It features a treble and bass clef. The music includes a variety of note values and rests. A dynamic marking of *pp* (pianissimo) is present.

46

p

This system contains measures 46 through 51. It features a treble and bass clef. The music includes a variety of note values and rests. A dynamic marking of *p* (piano) is present.

52

dim.

This system contains measures 52 through 57. It features a treble and bass clef. The music includes a variety of note values and rests. A dynamic marking of *dim.* (diminuendo) is present.

58

pp

This system contains measures 58 through 63. It features a treble and bass clef. The music includes a variety of note values and rests. A dynamic marking of *pp* (pianissimo) is present.

64

p

This system contains measures 64 through 69. It features a treble and bass clef. The music includes a variety of note values and rests. A dynamic marking of *p* (piano) is present.

Musical score system 1, measures 70-77. The system includes a treble and bass clef. The treble clef part features a melodic line with slurs and ties. The bass clef part provides harmonic support with chords and moving lines. Dynamic markings include *cresc.* at the beginning, *mf* at measure 76, and *dim.* at the end of the system.

Musical score system 2, measures 78-85. The system includes a treble and bass clef. The treble clef part features a melodic line with slurs and ties. The bass clef part provides harmonic support with chords and moving lines. A dynamic marking of *p* is present in measure 82.

Musical score system 3, measures 86-93. The system includes a treble and bass clef. The treble clef part features a melodic line with slurs and ties. The bass clef part provides harmonic support with chords and moving lines. A dynamic marking of *mf* is present in measure 91.

Musical score system 4, measures 94-101. The system includes a treble and bass clef. The treble clef part features a melodic line with slurs and ties. The bass clef part provides harmonic support with chords and moving lines. A dynamic marking of *dim.* is present in measure 100.

Musical score system 5, measures 102-109. The system includes a treble and bass clef. The treble clef part features a melodic line with slurs and ties. The bass clef part provides harmonic support with chords and moving lines. A dynamic marking of *p* is present in measure 106.

Musical score system 6, measures 110-117. The system includes a treble and bass clef. The treble clef part features a melodic line with slurs and ties. The bass clef part provides harmonic support with chords and moving lines. Dynamic markings include *dim.* at the beginning, *riten.* above the system, and *pp* at the end.

Ek.4 Adı Geçen Bestecilerin ve Yazarların Kronolojisi

W.Shakespeare 1564 -1616

J.Haydn 1732 -1809

J.W.Goethe 1749 -1832

W.A.Mozart 1756 -1791

L.V. Beethoven 1770 -1827

G.Rossini 1792 -1868

F.Shubert 1797 -1828

A.S.Pushkin 1799 -1837

H.Berlioz 1803 -1869

F.Mendelssohn 1809 -1847

N.V.Gogol 1809 -1852

F.F.Chopin 1810 -1849

F.Liszt 1811 -1886

R.Wagner 1813 -1883

Lermontov 1814 -1841

İ.S.Turgenyev 1818 -1883

J.Offenbach 1819 -1880

Dostoyevski 1821 -1881

L.N. Tolstoy 1828 -1910

A.Borodin 1833 -1887

J.Brahms 1833 -1897

M.Musorgskiy 1839 -1881

P.İ.Tchaikovsky 1840 -1893

N.Rimski-Korsakov 1844 -1908

A.Taneyev 1850 -1918

A.P.Chekhov 1860 -1904

R.G.Strauss 1864 -1949

A.K.Glazunov 1865 -1936

A.Skryabin 1872 -1915

S.Rachmaninoff 1873 -1943

B.V.Asafyev 1884 -1949

A.Berg 1885 -1935

İ.F.Stravinski 1886 -1971

Y.A.Shaporin 1887 -1966

S.S.Prokofyev 1891 -1953

V.V.Mayakovski 1893 -1930

P.Hindemith 1895 -1963

D.D.Şostakoviç 1906 -1975

L.Oborin 1907 -1974

A.Shnitke 1934 -1998

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı: Günay Hüseynova

Doğum Yeri ve Tarihi: Bakü, AZERBAYCAN 30.01.1983.

Eğitim Durumu:

Lisans Öğrenimi: Bakü Müzik Akademisi

(Müzik Bölümü / Piyano Anasanat Dalı / Piyano - Org Sanat Dalı)

Yüksek Lisans Öğrenimi: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Müzik Bölümü / Piyano Anasanat Dalı / Piyano Sanat Dalı)

Bildiği Yabancı Diller: Türkçe, Rusça, İngilizce.

Bilimsel Faaliyetleri:

İş Deneyimi:

Stajlar:

Projeler:

Çalıştığı Kurumlar:

İletişim:

E-Posta Adresi: pianist.1667@hotmail.com

Tarih: 01.06.2009